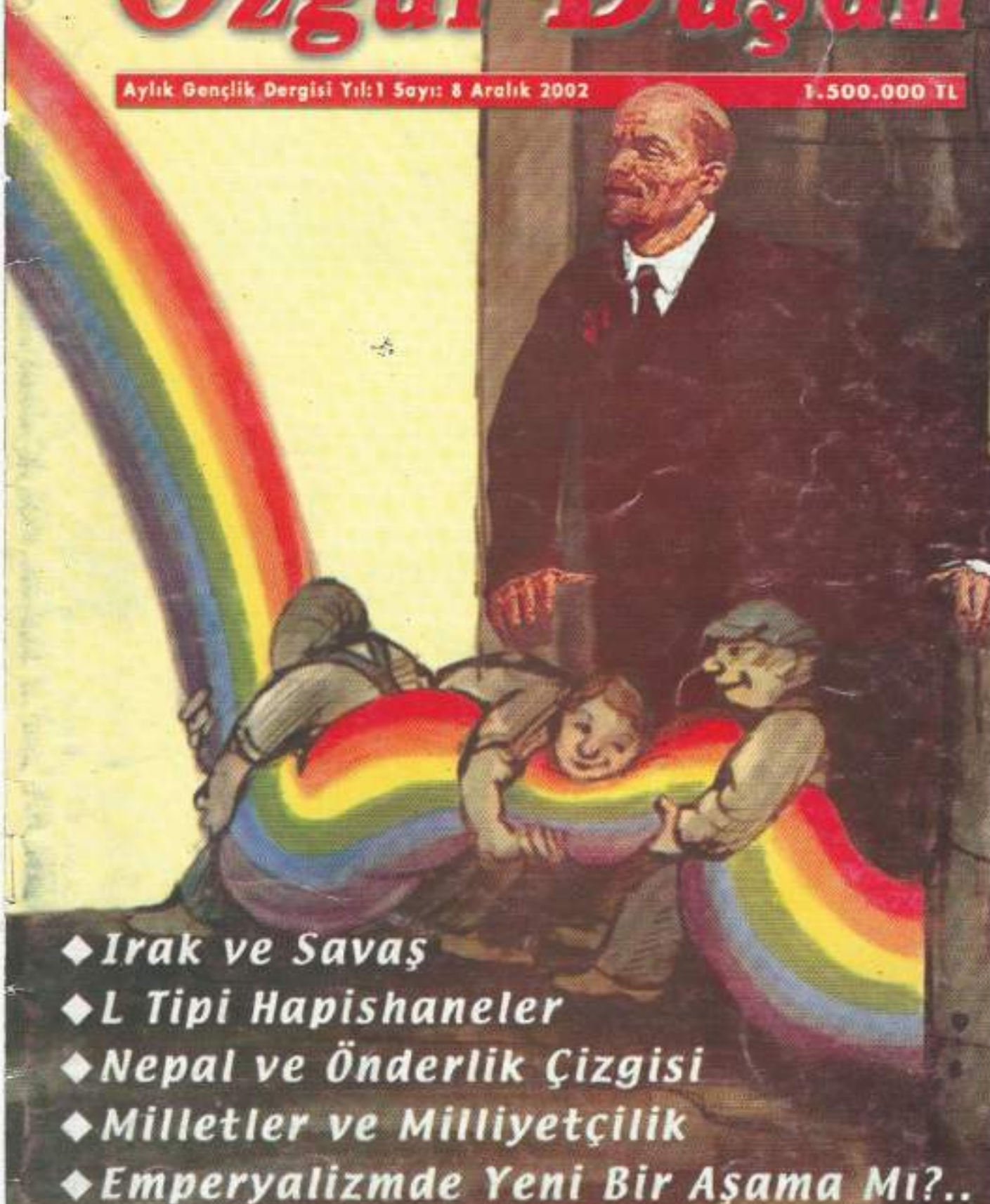

Özgür Düşün

Aylık Gençlik Dergisi Yıl:1 Sayı: 8 Aralık 2002

1.500.000 TL

- ◆ Irak ve Savaş
- ◆ L Tipi Hapishaneler
- ◆ Nepal ve Önderlik Çizgisi
- ◆ Milletler ve Milliyetçilik
- ◆ Emperyalizmde Yeni Bir Aşama Mı?..

Aralık sayımızla tüm okur-yazarlarımızı selamlıyoruz.

3 Kasım seçiminin etkisinden yavaş yavaş çıkmadığı bu günlerde, gündemden düşmeyen maddeler yine açlık ve yoksulluk. Halkımızı bir lokma ekmeğe muhtaç eden egemenler, emperyalist yüzleriyle de dünya halklarına kan kusturmaya devam etme niyetindedir. Afganistan'da hiçbir ayın gözetmeksizin insanları, hayvanları ve doğayı katleden ABD ve diğer emperyalist güçler, aynı oyunu Irak'ta sergileme peşindedir. Bizler, ezilenden yana olanlar, katliamlara ve sömürünün her türüsüne, bütün gücümüzle karşı koymak için üzerimize düşenleri yapmalıyız. Bu yüzden de Irak'a yapılması muhtemel saldırılara karşı çıkmak, Ortadoğu halkları ve Türkiye halkının da olası savaşa çekilme çabalarını boşa çıkartmakla yükümlüyük.

Devrimci sorumluluklarımızın bilincinde olduğumuzu hatırlatarak, yeni sayımızda yer verdiğimiz yazıların başlıklarına değinmek istiyoruz.

İlk yazımız Irak ve Savaş gündemine ilişkin. Diğer sayılarda emperyalizme bir bakış, milliyetçilik, Babailer İsyanı, ve okur-yazarlarımızın ürünlerine yer verdik. Nepal Komünist Partisi(Maoist)'nin belgelerinden bir çeviri yazı ve L-Tipi Hapishanelere ilişkin bir araştırma yazısı diğer ürünlerden bazıları.

Bunun yanında üç yeni köşeyi de beğenilerinize sunuyoruz. Bunlardan ilki Seyit Saatçi ve Aşkın Ayrancıoğlu'nun hazırladığı, "Çiz-Düşün"adlı karikatür sayfası. Aşkın Ayrancıoğlu ve Seyit Saatçi dostlarımızın ürünlerini sayfalarımıza taşımaktan duyduğumuz mutluluğu sizin de paylaşacağımıza inanıyor, kendilerine bir kez daha hoş geldiniz diyoruz.

Bu sayımızdaki bir diğer köşemiz ise "Düşündür-en-İm, Dönüştüren-İm" adını taşıyor. Her sayımızda farklı bir filozoftan aforizmalarla düşündür-en ve değiştiren olacağız.

Bir diğer yeni köşemiz ise "Sokağın Sesi"; sokak söyleşileri. Her sayımızda yer vermeye çalışacağımız bu köşede sokağın sesini sizlere taşımaya çalışacağız. Bu sayıda konuklarımız üniversite öğrencileri, konumuz ise YÖK ve üniversiteler. İlgili çekeceğini umuyoruz.

Bir sonraki sayımızda, yeni bir yılda görüşmek üzere...

...Irak ve Savaş	-1-
Emperyalizm Boyutuyla Yeni Bir Aşama Mı, Aldanma Mı?	-5-
Üniversite ve Gençlik Hareketi	-10-
Amerikan Yalanlarından Bıkmış...	-12-
L Tipi Hapishaneler	-15-
Babailer İsyanı	-21-
Milletler ve Milliyetçilik	-25-
Dalgalı Deniz	-31-
Partinin Önderlik Çizgisinin Gelişiminin Koşulları (Nepal)	-32-
Müştak Erenus'u Saygıyla Anıyoruz	-36-
Sokağın Sesi	-40-
Yarın(Öykü)/ Lu Sun	-44-
Geçen Aydan Kalanlar Mücadele Tarihinden	-46-

Abone Ol-Abone Bul Oku-Okut

Yurtiçi Abonelik
6 Aylık: 9.000.000 TL
12 Aylık: 18.000.000 TL

Yurtdışı Abonelik
6 Aylık: 35 Euro
12 Aylık: 70 Euro

Özgür Düşün

E-mail: ozgurduşundergisi@hotmail.com

KARDELEN BASIM-YAYIM REKLAM GÖSTERİ ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.
Sahibi ve Yazışmaları Müdürü: Mahir ZENGİN
Yönetim Yeri: Atalürk Bulvarı Emlak Bankası Apt. C Blok No: 142 Kat: 6 Daire: 24Aksaray/İst
Tel: (0212) 520 54 42 - Faks: (0212) 520 53 93
Dizgi: Kardelen Yayıncılık Baskı: Serler

BÜROLAR

ADANA: Kuvâkpru Mah. Meleğimiziz Çarşısı 10 Sok. No:21 Tel-Fax: (0322) 352 67 20
ANKARA: Kızınur Sok. 14/26 Kızılay/Ankara Tel-Fax: (0312) 425 79 59
İZMİR: 853. Sok. Bilen İşhanı No: 27 Kat: 6/610 Konak/İzmir Tel-Fax: (0232) 445 86 22
KARTAL: Atalürk Bulvarı Dr. Sarık Akınat sk. Karşıyaka İşhanı No:225 Tel-Fax: (0216) 389 56 07
MERSİN: Bahçe mah. 111. sok. Emine Kira İşhanı No: 28 Kat:7
ATINA: Kalidromika 30 Ekserhia 106 80 Atina/Yunanistan Tel-fax: (0030) 10 381 45 38
YD TEMSİLCİLİĞİ: KYOTO STR. 19 50670 Köln/DCUTSCHLAND
Tel/Fax: (00 49) 221 130 13 68 E-mail Adresi: devrimcidemokrasiyurtdisi@hotmail.com

Özgür Düşün Hesap Numarası: Ümit Saldığı

Yapı Kredi İstanbul Şefzadebaşı Şb. No: 0026582-7 İş Bankası İstanbul/Aksaray Şb. No: 10021159324

Yeni Emperyalist Saldırı Dalgasında Irak ve Savaş

Irak'ın Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin silah denetçilerinin geri dönmesini içeren tasarısını geri dönmesini içeren tasarısını kabul etmesi, yeni bir süreci başlattı. 11 Eylül'ün ardından gerektiğinde tek başına hareket

ederek global operasyonlar ve müdahaleler yapacağını ilan eden ve bunun ilk pratiğini Afganistan'da ortaya koyan ABD emperyalizmi, şer eksenini tanımlayarak hedef aldığı devletlerden Irak'a yönelik saldırı hazırlıklarını hızlandırmıştır. Bu saldırıya meşruiyet sağlaması kolay

olmayacaktır. Ve öyle de oldu. Artan tepkiler ve başta Güvenlik Konseyinin daimi üyelerinden Rusya ve Fransa'nın tavni sonucu gerekirse BM'yi by-pass ederek tek başına saldırı yapmak tavni yerine BM kararı çıkarma yoluna gitmiştir. Ağır koşullar içeren tasarı karar olarak çıkmıştır. Irak

son derece ağır koşullar içeren ve hatta bahanelerden oluşan karara uyacağını açıklamak zorunda kaldı. Bunun ardından silah denetçileri Irak'a döndüler.

Bu Irak kararı ile BM'nin esas rolü de bir kez daha ortaya çıkmıştır. BM'nin kuruluş felsefesini oluşturan ve kurucu belgesinde ifade edilen "dünyada barışı sağlama amacını" bizim nasıl anlamamız gerektiğini gösteriyor. BM bir barış örgütü değil, bir savaş örgütüdür. Üye devletler arasındaki eşitsiz yapı, örgütlenme ve işleyiş emperyalistlerin mesrulaştırma aracı olduğu gerçeğini ortaya koyuyor. Veto hakkına sahip daimi üyeler, özellikle ABD, BM'yi istediği gibi yönlendirmekte ve kullanmaktadır. BM'nin kuruluşundan bu güne kadar aldığı kararlar göz önüne alındığında çifte standart uygulayan bir yapısı olduğunun anlaşılması pek zor değildir. Sözde barışın tesis edilmesini hedefleyen ve bu amaca ulaşmak için kuvvet kullanma yasağına uyulmasını denetlemesi gerekirken emperyalist devletler lehine savaş ve operasyon kararları almıştır. Bugün almış olduğu karar da buna en iyi örnektir.

Emperyalizm çıkarlarının gerektirdiği düzenlemeleri siyasal araçlarla gerçekleştiremediği nokta da bugün olduğu gibi zorlu yani savaş seçeneğini hayata geçirmektedir. Zaten savaşın

kendisi de "siyasetin başka araçlarla yapılması" esprisinde ifade edildiği gibi siyasetin yapılış biçimlerinden biridir.

Irak'a yapılması düşünülen olaşı saldırının tek amacının petrol rezervlerini kontrol altına almak olduğundan hiç kimse zerre kadar şüphe duymamaktadır. Saldırı Irak'ın kitle imha silahları geliştirdiği bunun önlenmesi gereği yalanı ve Irak halkını diktatörden kurtararak Irak'ı demokratik bir yapıya kavuşturma zıvası üzerine inşa edilmektedir. Oysaki emperyalist ABD'nin çıkarlarının gerektirdiği yerde meşru iktidarları devirme, diktatörleri destekleme, gerici rejimlerin yaşaması için yapılan yardımlar gibi bozuk bir sicili söz konusudur. ABD'nin kendisinin dünya için ne büyük bir tehdit oluşturduğunu Kyoto sözleşmesini imzalamayarak, uluslararası ceza mahkemesini reddederek ortaya koymuştur. Bu olgular ortadayken faraziye üzerine Irak'ın hedef seçilmesi, bu emperyalist haksız savaşa neden daha fazla karşı çıkmamız gerektiğini işaret ediyor.

Ortadoğu'da meydana gelecek bir savaşın, bölgenin stratejik ve jeopolitik durumundan dolayı etkileri ve sonuçları sarsıcı ve uzun vadeli olacaktır. Böyle bir savaşta kaybedecek olan bölge halkları olacaktır. Filistin halkına karşı süren İsrail, katliamlarına

seyirci kalan ve destekleyen ABD'den Irak ve bölge halklarını kurtarma adına hareket etmesi beklenemez.

Bu savaşta ülkemize biçilen rol de önemli bir yer tutmaktadır. "Irak'ta operasyona karşıyız", "Irak'ın toprak bütünlüğü korunmalı" açıklamaları yerini BM kararı alınmalıya bırakmıştır. Bu da gerçekleşince AKP iktidarı Irak operasyonuna destek verilebileceği yönünde açıklamalar yapmaya başladı. Egemeler gençleri emperyalizmin petrol çıkarları için cepheye sürmeye hazırlanmaktadır. ABD yönetiminin seçimler öncesinden başlayarak AKP'ye yönelik artan ilgisi seçim sonunda ilk elden yapılan destek açıklamalarıyla pekiştirilmiştir. Tam bu aşamada Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün ABD'ye yaptığı gezinin ardından yapılan açıklamalar eğilimin savaş yönünde şekillendiğini göstermektedir.

İnsanlık henüz bir bütün olarak, esen savaş rüzgarlarına ve savaş tantamlarına teslim olmuş değildir. Başta ABD olmak üzere Avrupa'dan Asya'ya dünyanın dört bir yanında savaş karşıları kitlesel protestolar gerçekleştirilmekte, Irak halkıyla dayanışmalarını sergilemektedir. Fakat ülkemize baktığımızda, Irak'ın komşusu olması durumu, egemenlerin ABD emrinde savaşa girme arzuları belirginleşmeye

başlarken ve olası savaşın sonuçları en yıkıcı şekilde hissedilecek olmasına rağmen, henüz ciddi bir emperyalist savaş karşıtı bilinç ve hareket oluşmamıştır. Çeşitli açıklama ve protestolar gerçekleşmesine rağmen, bunlar savaşın karşısına dikilme, barikat oluşturma durumundan uzaktır.

Gençlik tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıyadır. Ülkemizde bu haksız savaşa karşı varolan ölü toprağını gençlik dağıtabilir. Bunun başarılabilmesi için birçok neden vardır. En önemlisi, savaşta cepheye gençler gönderilecektir. Geleceğin sorumluluğunu taşıyan gençliğin emperyalistlerin petrol çıkarları için savaşmaması gerekir. Böyle bir savaş, genel savaş koşullarında olduğu gibi, ülke içerisinde ezilenlerin ve muhaliflerin mücadeleleri sonucu elde ettikleri kazanımlarının ellerinden alınması sonucunu doğurmakla kalmayıp baskı aygıtlarının harekete geçmesine neden olacaktır. Gençlik başka bir halkın boğozlanmasına ve dünya halklarının tehdit edilerek tahakküm altına alınmasına seyirci kalarak suç ortağı olamaz. Çünkü insani

yetilerini kaybettiği düşünülemez. Dünya ve ülkemiz tarihinden öğrenip ilham alacağımız muazzam miras ve deneyler söz konusudur. Gençliğin 68 ruhuyla emperyalizme karşı ayağa kalkması, Vietnam Kurtuluş Savaşı'nı sahiplenmesi ve halklarla dayanışma içerisinde olmak için başta kapitalist merkezler olmak üzere dünya coğrafyasına yayı-

dünyada yakınlaşan savaşa karşı oluşan önemli bir savaş karşıtı muhalefet vardır. Küreselleşme karşıtı dinamiklerin savaş tehlikesiyle beraber orijini bu alana kaymıştır. Bu hareketlerin kitleliliği ve yaygınlığı artmaktadır. Son olarak Floransa'da yüz binlerin yaptığı yürüyüş iyi bir örnektir. Amerika'dan Asya'ya, Avrupa'dan Ortadoğu'ya bu dayanışma artmaktadır.

Ülkemizde egemenler "Savaşa Hayır" diyenlere saldırarak gerçek tutumlarına ortaya koyuyorlar. Tahammülsüzler. Çünkü savaş karşıtı geniş bir muhalefetin oluşmasından çekiniyorlar. Planlarının rahatça hayata geçmeyeceğini biliyorlar.

Medyada her zaman olduğu gibi savaş kıskırtıcılığına devam ediyor. Tek yanlı savaş propagandası içeren yayınlar gazeteleri-televizyonları işgal ediyor. Savaş

Bugün sahip olmamız gereken bu fırtınaya karşı koyma cüreti gösterebilmektir. Bir şeyi unutmayalım: İmparatorlukların ulaşabileceği bir sınır ve alan vardır. Bu tepe noktaları ve en güçlü göründükleri zamanlar aslında çökmeye başladıklarının da işaretidir.

planları, krokiler, savaş araç ve gereçlerinin tanıtımı, askeri güçlerin niteliği gibi masum görünen yayınlar aslında gerçekleri gizlemenin birer aracına dönüşmüş durumdadır. Olası bir savaşta ne kadar masum sivil insanın hayatını kaybedeceği ya-

lan hareketleri yakın tarihin olaylarıdır. Ülkemiz yurtsever gençliğinin 6. Filo protestosu hala canlı ve hepimizi heyecanlandırmaktadır. Gençlik, kendine güvenmek zorundadır. Ayrıca yalnızca değildir gençlik. Çünkü

zılmaz mesela. Körfez Savaşı'ndan bu yana Irak'a uygulanan ambargonun yaklaşık 1,5 milyon insanın ölümüne neden olduğu gizlenir. Saddam'ın ne menem bir diktatör olduğu nasıl ihtisamlı saraylara sahip olduğu gibi yayınlarla bilinçler savaşa hazırlanmaya çalışılıyor. Savaş propagandası yapan yalan makinesine, manüplasyonlara karşı gerçekleri anlatmak, psikolojik hazırlık ve saldırıları başa çıkarmak zorunludur.

ABD'nin 11 Eylül sonrası oluşturduğu yeni konsepti küresel düzeyde saldırılar ve ülkeler içersinde operasyon yapma yetkisini kendisinde görmeyi gerektiriyor. Bir güç gösterisi ve tehdit söz konusudur. Bu yeni yönelimin temelinde iki durum söz konusudur. Birincisi, ABD ekonomisinin içinde bulunduğu kriz ve gerileme-askeri harcamalar ve savaş ile aşılımaya çalışılmaktadır. Bush'un kabul ettiği astronomik savunma bütçesi niyeti yeterince ortaya koyuyor. İkincisi dünya sahnesinde tek süper güç olarak duran, 11 Eylül sonrası bir imparatorluk hareket biçimi alan ABD'nin bunu pekiştirecek adımlar atması gerekir. Afganistan'da yapılan, bugün Irak için söz konusu olan ve muhtemelen gelecekte şer güçler olarak tanımlanan ülkeleri de kapsayacak bir fırtınayla karşı karşıya olduğumuz açıktır.

Bugün sahip olmamız gereken bu fırtınaya karşı koyma cüreti gösterebilmektir. Bir şeyi unutmayalım: İmparatorlukların ulaşabileceği bir sınır ve alan vardır. Bu tepe noktaları ve en güçlü göründükleri zamanlar aslında çökmeye başladıklarının da işaretidir.

Savaş siyasetine karşı uygulanacak barış siyaseti ve politikasının da niteliği ve amacı önemlidir. Bu konuda berrak net bir kafa yapısına ve sağlam ifade biçimlerine ihtiyaç vardır. Müphem duruş ve tavırlar reddedilmeli. Teorik düzlemde savaş barış ilişkisinin ve çelişkisinin diyalektik ele alınış biçimi söylemde ve eylemde de doğru bir duruşu getirir. Kitleler savaş ve barış konusunda burjuva propagandalarının etkisi altında biçimlenmektedirler. Kapitalizm'in savaş ürettiği gerçeğini anlatmak, barış arzusunun gerçekleşmesinin savaş üreten dünya kapitalist sisteminin ortadan kaldırılmasıyla ilişkisini ortaya koymak gerekir. Irak özgülünde bahane bulmaya kadar varan nedenlerle açık bir saldırganlık olan durumu genel savaş söylemiyle anlayamayız. Çünkü devletlerarası hukukun kurallarını, teamüllerini hiçe sayan bir durum söz konusudur. Bu emperyalist saldırıya karşı soyut barış söylemiyle duramayız. Barış için savaşmanın kaçınılmazlığı ortadadır. Bugün ihti-

yaç olan savaş karşıtlığı ve savaşa karşı duruş bu temeller üzerinde yükselmelidir. Güçlü bir ses oluşturmak için savaşa karşı yükseltilecek etkili-etkisiz-zayıf-güçlü her ses önemlidir ve dikkate alınmalıdır. Olanaklar, söylem üzerinde yapılan anlam tartışmalarına kurban edilmemelidir.

"Emperyalizm kağıttan kaplandır."

Emperyalizm yenilebilir. Ne kadar güçlü ve saldırgan olursa olsun halkların gücü karşısında zayıftır. Yukarıdaki söz küçümseme amacıyla söylenmemiştir. Elbette ki ideolojik ve stratejik bir küçümseme vardır. Fakat emperyalizmin teknolojik, askeri, mali gücünü reddetmez görür ve insanın gücü ve tarihi yapan kitleler olduğu materyalist gerçeğinden hareketle kazanılacağını ifade eder. Bu aynı zamanda kendine güvenmeyi, kazanma iradesiyle hareket etmeyi koşullar. Son 11 Eylül saldırıları da gösterdi ki; emperyalist merkezler altında kendi kalbinde dahi önemli darbeler almaktadır. Dünyanın hiçbir yerinde güvende değildir. İşte ABD ve İsrail'in kendini feda eden savaşçılar karşısındaki çaresizlikleri ortada.

Emperyalistlerin paylaşım ve çıkar savaşları dünyaya ve insanlığa büyük acı ve yıkımlar yaşatmıştır. İnsanlığın büyük barış düşü ve savaşız bir dünya özlemi bugünkü saldırıya karşı durmaktan geçmektedir.

Emperyalizm Boyutuyla YENİ BİR AŞAMA MI ALDANMA MI?

...Bonapartizm, sol içinde; "emperyalizmin yeni aşaması imparatorluk, emperyalistler iradesini imparatorluğa devretmiştir, ulus devlet dönemi kapanmıştır, sermaye-emek çelişkisi tek ve baş çelişkidir..." vb. belirlemeleri Negri ve Hardt'ın 2001 yılında yazdığı "imparatorluk" kitabı ile yeni bir tartışma sürecini başlatırken, bazı yönelimlerin de teorik ayağını oluşturmaktaydı.

ABD'nin dünya üzerindeki tahakkümünü hızla arttırdığı ve küresel karakolların dünyayı kuşattığı şu günlerde Emperyalizmin politik askeri yöneliminin yansımaları da gökkuşağının renklerini geride bırakacak kadar çeşitlilik göstermekte. Özellikle 80'li yıllarla birlikte belirginleşen ve 90'larda doruğa çıkan sol içindeki örgütsel tikanıklık, ABD'nin Bonapartizmi, eylemsel boyuttaki durağanlık, tasfiye saldırısı vb.

unsurlarla birleşince dünyada ve ülkemizde devrim, devlet ve partinin Nasıl'ını yeniden yeniden vurgulamak, bu konuda yeni "kastıycılık" olarak adlandırabileceğimiz akımlarla mücadele zorunluluk halini almaktadır.

Emperyalizmin devrimci hareketleri tasfiye saldırısında 70'li yılların sonu ve 80'li yılların başı bir dönüm noktasıdır. Bu dönemde devrimci savaşımın gelişim gösterdiği tüm sömürge, yarı sömürgelerde AFC (Askeri Faşist

Cunta)ler yönetime gelmiş, katliam ve cinayetlerle tasfiye yöntem olarak benimsenmiş, devrim cephesinde bu saldırı göreceli kırılmalar yaratsa da, ideolojik sağlamlığını korumayı başaran hareketler süreci aşmasını bilmiş ve 90 çıkışına gelinmiştir. Fakat 80-90 yılları arasında solun bugünkü tikanıklığına neden olan halkla bağların koparılması büyük oranda gerçekleşmiştir. Savaş devletle devrimciler düzeyine indirgenmiş, cuntanın tüm kurumlarıyla yozlaş-

Sonrasında ise sömürge, yarı-sömürgelerdeki devrim meselesi aynı dogmatik görüşlerle çatışmak zorunda kalmış, işçi sınıfına dayalı proleter devrim modeli dışındaki yöntemleri reddeden "bolşevizm" yüzünden Çin, vb. ülkelerin KP'leri ağır bedeller ödemek zorunda kalmışlardır.

tirdiği halka seyirci rolü biçilmiş, ve bu rol devrimci hareketler içinde de büyük oranda benimsenmiştir. 90'lı yılların "sosyalizm öldü, ideolojiler bitti, tarihin sonu" cıdı altında toparlayabileceğimiz ideolojik saldırının esas hedefi cuntanın şiddet yoluyla teslim alamadığı yapıların iç tartışma ve çatışmalara sürüklenerek ortadan kaldırılması, mevcut ilişkilerinden de izole edilmesiyle kesin zafer elde etmektir. Bu konuda düşmanın epey bir mesafe katettiğini kabul etmek zorundayız. Bugün ABD'nin sınıfsal karakteri burjuva-faşist olsa dahi kendi çıkarlarına tehdit olarak gördüğü iktidarları alaşağı etme yöneliminde kendini ortaya koyan Bonapartizm, sol içinde; "emperyalizmin yeni aşaması imparatorluk, emperyalistler iradesini imparatorluğa devretmiştir, ulus devlet dönemi kapanmıştır, sermaye-emek çelişkisi tek ve baş çelişkidir..." vb. belirlemeleri Negri ve Hardt'ın 2001 yılında yazdığı "imparatorluk" kitabı ile yeni bir

tartışma sürecini başlatırken, bazı yönelimlerin de teorik ayağını oluşturmaktaydı. Ülkemizde bir kesim "monarşilerin, oligarşilerin, kişi diktatörlüklerinin, faşizmin gündeme gelmesi beklenebilir. Bunlar geçmişte kalan, insanlığın geçmişte yaşadığı ve artık gelişmeler önünde engel oluşturan siyasi-ideolojik yapılarıdır."¹ "20. yüzyılın dar dogmatik, ideolojik kalıpları, yine milliyetçi düşünce sistemleri gelişen küresel bütünleşme ve bunun insanlıkta yarattığı büyük demokratik özgürlükçü düşünce gücü karşısında oldukça geri ve tutucu kalmaktadırlar."² politik belirlemeleri ile yeni "kaustkyciliği" dolaylı ya da doğrudan savunarak devrim algusunu reddederken, bir kesim de, "modernist paradigmanın konseptine oturmuş devrim ontolojisinin tarihsel dönemi kapandı, burjuva özlü siyasal demokrasi temelinde politik devrimlerle sosyalist devrimlere geçişin toplumsal koşulları ortadan kalktı. Devrimin yeniden

antolojik paradigmasının yapılandığı bir döneme giriyoruz."³ ifadesi ile devrimin mümkün olduğu fakat artık "eski" yöntemlerden vazgeçilmeli özcesine varan sonuçlar çıkarmaktadır.

Alıntılarının içerisinde de farkedeceğimiz gibi imparatorluk ya da "yeni" devrim stratejilerine karşı çıkanlar(yani biz) daha baştan "20.yy'ın dogmatikleri..." vb. nitelendirmelerle damgalanarak ideolojik çatışmanın önü alınmaya çalışılıyor. Alinganlık gösterecek değiliz, çünkü stratejik düşünüyoruz ve ideolojik temelde eleştirisaldırı ya da katkı niteliğindeki tüm hipotezleri tartışmayı diyalektik yöntemi benimsememizin bir zorunluluğu sayarız. Sol içinde yaşanan siyasi-ideolojik-örgütsel tikanıklığın çözümü olarak savunulan politikaların bugün geniş yığınlar içinde yaygınlık göstermesi bizleri yanıltmamalıdır. Çünkü dost-düşman, sorun-çözüm vb. noktalarda muğlak olan bu politikaların düşman açısından tehlike arz eder bir durumu

yoktur. Aksine önleri daha da açılmakta, muhalif kesimler bu alana kanalizasyonla edilmeye çalışılmaktadır. Devrimi zora dayalı gören organizasyonlara nazaran, içerdiği riskler daha düşük olan bu akımlara geri ve orta kesimlerin de destek vermesine şaşmamalıdır. Ancak bu uzun erimli değildir. Bu konuda ilkeselliğe tekabül eden devlet-devrim-parti konularını kısa başlıklarla da olsa ifade etmek bir zorunluluk halini almaktadır.

DEVLET

Sınıfların toplumlar tarihinde yerini almasıyla ortaya çıkan devlet mekanizması en genel tanımlamasıyla bir sınıfın diğer sınıf üzerindeki zor aygıtıdır. Köleci, feodal ve kapitalist toplumlar boyunca devlet aygıtı sırasıyla köleler, köylüler ve işçiler üzerinde bu zoru uygulamıştır. "İmparatorluk çağı" ile küresel devletin insanlığın önünü açacağını öne süren hipotez, öncelikle gerici bir sınıf olan burjuvaziye (tekelci) insanal kurtuluşun mimarı misyonunu yükleyerek ve bunu açıkça ifade etmese de insanlığın varabileceği son noktayı imparatorluk olarak ifade ederek, proleter devlet anlayışını da görmezden gelmektedir. İnsanal kurtuluş açısından en ideali devletsizliktir. Devlet mekanizmasını yok edecek dinamikleri burjuvazinin kendi içinde geliştirmesini beklemek, tüm faaliyetlerini özel mülkiyet ilişkileri-

nin devamı ve gelişimine oturtmuş bir sınıfa fazlaca güven değil midir? Bu tarihsel görevi ancak kendisi için varolan iki sınıftan devrimci misyonunu devam ettiren Proletarya kendisini yok etme pahasına gerçekleştirebilir. Her şeyden önce ister proleter nitelikli ister burjuva devletin bir zor aygıtı olduğunu gözden kaçırmamak gerekir. Proletarya devlet zorunu burjuvaziye uygulayacağını açıkça beyan ederken "imparatorluk" savunucuları "küresel devleti" zoru kime uygulayacağını bu kadar açık ifade edebiliyorlar mı?

DEVİRİM

Devrim meselesi Marks'ın komünist manifestoyu kaleme aldığı andan günümüze kadar yarı ve tartışılmalı bir konu olmuştur. 1850'li yıllarda Avrupa merkezli devrim beklentileri uluslararası komünist hareketin emekleme aşamasından kaynaklı tecrübesizlikle ilgiliydi.

Fakat sonuçta proleter devrim meselesi 1917 yılına kadar pek çok ayrışmanın temel nedeni olabilmıştır. Sonrasında ise sömürge, yarı-sömürgelerdeki devrim meselesi aynı dogmatik görüşlerle çatışmak zorunda kalmış, işçi sınıfına dayalı proleter devrim modeli dışındaki yöntemleri reddeden "bolşevizm" yüzünden Çin, vb. ülkelerin KP'leri ağır bedeller ödemek zorunda kalmışlardır. Köhneleşmiş üst yapıyı parçalayan bir bal-

Parti diktatörlüğüne dönüşen sosyalist iktidarların bu söylemlerde etkisi çoktur. Ama şu unutulmamalıdır ki; KP kızıl bir çekiştir, komünistlerin onunla burjuvaziye ezer, revizyonistler ise halkı. Burada sorgulanması gereken çekiç olmamalıdır.

yoza alma misyonunu taşıyan devrimin hangi eller tarafından taşınacağı ve kimin kafasına ineceği berrak olmalıdır. İmparatorluk hipotezinin savunucuları yeni bir 68 yaratma iddasında olduklarını söylüyorlar. Ama 68'i yaratan Küba Devrimi, BPKD, Vietnam savaşı vb. olayları gözden kaçırıyorlar. Aslında değiştirmektedir. Lenin ya da Marks kapitalizmi ve emperyalizmi yorumlamakla yetinmeyip onu değiştirme pratiğine atılmışlardır. Bu ise devrimdir. Emperyalizmin imparatorluk aş-

masına ulaşarak iç algı haline gelmesi, emek-sermaye çelişkisinin biricik ve tek çelişki olması vs. vs. ile, varolanı yorumlama ile değiştirme arasındaki diyalektik bağ koparılmamalıdır. Ek olarak bu hipotez sahipleri;

a) Emperyalizmi iç algı olarak ele alanların dost-düşman kim sorusunun yanıtını berraklaştırmaları gerekir.

b) Emperyalizmin (ya da imparatorluk) dünyanın her köşesinde aynı güçte içsel bir algı olduğunu söylemek eşitsiz devrim ve gelişim yasası ile sömürge, yarı-sömürgelerdeki devrimleri de belirginsizleştirmektedir.

Bugün Küreselleşme karşıtları ya da anti-kapitalistler olarak adlandırılan çevrelerin düzenlediği gösteriler, kapitalizmin ilk aşamasında işçiler arasında makineleri parçalama pratiği ile ortaya çıkan Çartist hareketin sınıfsal olarak daha geri düzeyde bir benzeridir. Yani mevcut ekonomik-politik yapıya duyulan tepkinin sistem dışavurumlarıdır. Bugün dünya halkları ve Uluslararası Komünist Hareketin mücadelesi 1850'lerdeki gibi emekleme aşamasında değildir. Proleter ve Halk İktidarı dönemi; egemen sınıfların tahlihi, dost-düşman ayrışımı vb. pek çok noktada ciddi birikimleri de beraberinde getirmiştir. Bu "sistem dışavurumların teorik ayağını yaratma çabası içerisinde

olanlar dolaylı da olsa alt etmek istedikleri imparatorluğun ideolojik sulandırmasından nasiplerini almaktadırlar. Burjuva demokrasisine güvenerek devrimin şiddet ayağını örgütlemeyen bir yapının yaşam hakkı olmayacağı gibi, burjuvazinin katliamlarına da hazırlıklı olması gerekir. Tıpkı 1927'de ÇKP, Şili'de Allende, ve İran'da TUDEH saflarında yaşamını yitiren binlerce devrimci ve komünist gibi... Tarihsel olarak haklı olmak devrim için tek kriter değildir. Bugün silahlı mücadeleyi reddeden ve demokratik cumhuriyet içerisinde yer alma kaygısıyla kendilerine dayatılan "silahlarınızı bırakın, dağdan inin" zorlamalarına uyanlar bu tuzağın farkına çok geç olmadan varmışlardır. Bu kadar kötü olan bir aracı nedense hakim sınıflar her geçen gün daha bir fazla edinmektedirler.

PARTİ

Kapitalizmin ve emperyalizmin yenilmesinde proleteryanın kendini hiyerarşik bir yapıya ve siyasal bir örgüte kavuşturması can alicadır. Siyasi-ideolojik-askeri-kültürel vb. pek çok alanda karmaşık kurumlarını oturtmuş hakim sınıfları alt etmek, sınıf bilincine erişmiş proleteryanın, devrimcilerin halk hareketlerine önderlik edip onu örgütleyecek KP yaratmasıyla yakından ilintilidir. Sosyalist ya da Yeni Demokratik Devrim komünizme giden yolda

küçük bir adımdır. Böylesi uzun sürecek bir değişim evresinde halkın kendi kendini yönetmesi, iktidara sahip çıkması, onun öncü ve örgütlü müfrezesinden bağımsız gerçekleşemez. Partisiz devrim ya da hiyerarşik yapıların bireyi ezdiği, bireyin nesneleşmesinin önüne geçilmesi gerektiği vb. söylemleri bugün sıklıkla duyabiliriz. Parti diktatörlüğüne dönüşen sosyalist iktidarların bu söylemlerde etkisi çoktur. Ama şu unutulmalıdır ki; KP kırmızı bir çekicidir, komünistler onunla burjuvaziyi ezer, revizyonistler ise halkı. Burada sorgulanması gereken çekici olmamalıdır.

Maoist Komünistler olarak biz de, devrimin imparatorluk hipotezini ortaya koyan Negri ve Hardt gibi kolayca ve kârsız olmasını istedik ama ne yazık ki, toplumların gelişim yasası bizim niyetimize göre işlemiyor. Lenin emperyalizmi tahlil ederken; üretimde ve sermayede görülen yoğunlaşma öyle yüksek bir gelişme derecesine ulaşmıştır ki, ekonomik yaşamda kesin rol oynayan tekelleri yaratmıştır.

Maoist Komünistler olarak biz de, devrimin İmparatorluk hipotezini ortaya koyan Negri ve Hardt gibi kolayca ve kansız olmasını istedik ama ne yazık ki, toplumların gelişim yasası bizim niyetimize göre işlemez. Lenin emperyalizmi tahlil ederken; üretilen ve sermayede görülen yoğunlaşma öyle yüksek bir gelişme derecesine ulaşmıştır ki, ekonomik yaşamda kesin rol oynayan tekelleri yaratmıştır.

Banka sermayesi sınırlı sermaye kaynağı ve bu "mali-sermaye" bir mali oligarşi yaratmıştır.

Sermaye ihracı meta ihracından ayrı olarak özel bir önem kazanmıştır.

Dünyayı aralarında bölüşen uluslararası kapitalist birlikler kurulmuştur.

En büyük kapitalist güçlerce dünyanın toprak bakımından paylaşılması tamamlanmıştır.

Bugün tekelleri kapitalizmin ekonomik-siyasi-askeri durumu 20.yy başlarıyla bire bir aynı olmamakla birlikte yukarıdaki öğelerin niteliksel olarak aşılması gibi bir durum söz konusu değildir. Emperyalistler arası çatışmalarda, özellikle ABD emperyalizminin son on yıllık hakimiyetinden hareketle insanlığın varacağı son nokta belirlemeleri ya da "artık dünya imparatorluk" demek oldukça subjektif olacaktır. ABD'nin diğer emperyalistler ve ulus devletlerle arasında ciddi çelişkiler mevcuttur. Bugün AB, Rusya, Çin, Ja-

ponya vb. emperyalist ülkeler ABD'ye cepheden karşı çıkmıyorlarsa bu iradelerini ona devrettiklerinden değil, ABD'nin askeri gücü ile çatışma gücünü kendilerinde görememelerindedir. Bu emperyalistler arası çelişkilerin artık savaşlara yol açmayacağı anlamına gelmez. ABD emperyalizminin 21. yüzyılda daha da derinleşecek olan ekonomik krizini atlattık için Kafkaslar, Önsya ve Ortadoğu'daki denetimini daha da artıracaklarını gözden kaçırmamak gerekir. Avrupa kıtasında oluşturulan emperyalist blok(AB), ABD'nin yayılmacı politikalarına karşı eski kıtanın bir refleksidir özünde. Bu bloğun motor gücü Almanya'nın 1. ve 2. emperyalist paylaşım savaşlarındaki belirleyici rolünü az çok tarih bilgisi olan herkes bilir. Bugün dünyada esas akım devrimdir, sermayenin kıtasal yoğunlaşmaları onun doğası gereğidir. Fakat tüm sermayenin tek elde çatışmasız bir şekilde toplanması mümkün değildir. Emperyalistler arası çelişkiler böyle bir evrenselliği yaratacak kadar geniş bir manevra alanına sahip değildir. Böylesi bir girişim 3. Dünya savaşını kaçınılmaz kılar. Küreselleşme doğrultusunda bloklaşan tekellere karşı ulus-devleti savunmak komünistlerin işi değildir. Fakat aynı zamanda "sınırlar kalkıyor, toplumsal gelişme yaşanıyor, bizim görevlerimiz azalıyor" diyerek gelişmelere seyirci kalıp yorumlamakla da yetirmek ira-

di-müdahalecilik sorumluluğuyla da bağdaşmaz. Birincil olarak şu noktaların bilince çıkarılması gerekir;

1-Emperyalizm ve dünya halkları arasındaki çelişki bugün dünyada baş çelişkidir. Ve bu çelişki içinde ABD dünya halklarının baş düşmanıdır.

2- Dünyada devrim eşitsiz gelişmektedir. Emperyalizmin yenilmesi sömürge, yarı-sömürgelerde ki Halk Savaşının başarısı ile mümkündür ancak.

3-Küreselleşme karşıtı eylemler anarşizan, troçkist çizgiden Maoist çizgiye çekilmeli, başta Nepal, Peru, Türkiye devrimi ile dayanışma üzere enternasyonal nitelikli kurumsal bir yapı hedeflenmelidir.

4-Emperyalizm ne kadar güçlü olursa olsun halkla bütünleşmiş bir KP'nin tek ülkede sosyalizmi kurması nesnel bir olgudur. Örgütlü bir halkı hiçbir güç yenemez.

21. yüzyılın ilk çeyreğinde yeni Halk İktidarlarının arifesinde olduğumuz bilinç berraklığını yitirmeden kopacak fırtınaya hazırlanalım.

Dipnotlar:

1-KADEK Kuruluş Kongre Belgeleri Sf. 29

2-KADEK Kuruluş Kongre Belgeleri Sf. 26

3-Cengiz İnan, www.bianet.org

4-Lenin, Emperyalizm

ÜNİVERSİTE ve GENÇLİK HAREKETİ

Dergide başlanmış olan üniversiteleri ve gençlik mücadelesini değerlendiren okur mektupları anlamlı bir tartışmaya da zemin oluşturuyor. Kişisel izlenim gözlem ve değerlendirmeler bir potada buluşunca sonuçlar çıkarılan bir birikim oluşturur. Ben de bir önceki sayıdaki gibi mezunum. Bu çalışma bence iki açıdan önemli: Mezun arkadaşların, Deneyimleri üzerinden yaptıkları çıkarımları fiziki olarak üniversitelerde bulunan arkadaşlar için ön açıcı olacaktır. İkincisi benim durumumda olan arkadaşların gençlikle olan ilişkilerinin devamını ve katkılarının bulunmasını sağlayacaktır.

Her sosyal ilerleme tedrici bir gelişim süreci sonucudur. Toplumal mücadelenin geçmiş evreleri

doğru bir bakış açısıyla değerlendirilip tecrübe edilir ve bugün için bir kaynak oluşturulması sağlanırsa bu önemli bir kazanım olur. Ben mezun olduğum İ.Ü'den hareketle gençlik hareketine ve üniversitelere bakmak istiyorum. Tabii İ.Ü'nün İstanbul üniversiteleri ve gençlik mücadelesinde oynamış olduğu rolden dolayı yararlı olacağını düşünmekteyim.

İdeal tanım olarak üniversite bilgi üreten aydınlanmayı sağlayan, bunu da eleştirinin var olduğu özgür bir ortamda başarabilir. Böyle olmadığı zaman (ülkemizde olduğu gibi) asli misyonunu oynayamazlar. Kurum olarak üniversite algusunun uğradığı erozyon yozlaşma karşısında özgür bilim ve üniversite talebi bugün önemli hale gelmektedir.

Öğrenci hareketine baktığımız zaman giderek daralan, genileyen bir hal aldığını gerekir. Hala eylemlerin yapılıyor olması bizi bu gerçekleri görmekten alıkoymamalı, Öğrenci hareketinin bu durumda olmasında elbette bir çok sosyal ve siyasal faktör rol almaktadır. Bu yazının konusu olmayan dışsal nedenleri bir yana bırakırsak içsel nedenleri bir kaç başlık altında toplayabilirim:

Birincisi ve en önemlisi dağınlıktır. Gençlik hareketi öğrencilerin hak arama mücadelesini kolektif bir şekilde yürütülecekleri, örgütlenecekleri ve aidiyet hissedecekleri mücadele araçlarından yoksundur. Lokal düzeylerde dernek, girişim, platform vs. gibi uğraşlar ve atılmış adımlar olsa da bunlar gençliği toplama ve

gençliğin mücadele örgütünü oluşturmak bilinci ve sorumluluğundan uzak dönemsiz zayıf etkisiz adımlar olarak kalmaktadır.

İkincisi yaratıcılık kabiliyetinin kaybedilmesi ortaya özgün politika ve yöntemler koyamamaktır. Bu da tekrara, duygusal tepkilere ve takvimsel döngülere neden olmaktadır. Gençlik kendisinden beklenen dinamizmi zekayı kullanmadığı ölçüde harekete geçirememektedir. Buradan bir diğer başlığa geçiyoruz.

Üçüncüsü son yıllarda üniversitelerde gerek hak gasplarına karşı yürütülen mücadelelerde, gerek taleplerini elde etmek için örgütlediği mücadeleleri kazanımla sonuçlandıramamıştır. Bu da kazanma iradesinin zafra uğramasına, moral kaybına ve motivasyon eksikliğine yol açmıştır. Uzun yıllar bedeller ödenerek kazanılmış hak ve mevzilerin kaybedilmeye başlanması ve bu durumun tersine çevrilememesi okul yönetimlerinin ve YÖK'ün giderek daha pervasız bir şekilde öğrenci muhalefetini tasfiye etmek için yönelmesine yol açmıştır. Özellikle son bir kaç yıldır üniversitelerde estirilen soruşturma terörü ve buna karşı koyuş yoksunluğu yukarıda açıklanan duruma iyi bir örnektir.

Küresel aktörler lehine dünyada ve ülkemizde meydana gelen değişiklikler sonucu piyasa lehine yapılan düzenlemelerden üniver-

siteler de nasibini almıştır. Vakıf üniversitelerinin yaygınlaşması, kamu üniversitelerinin de çeşitli kademelerde paralı hale getirilmesi süreci eğitime yönelik talebi şekillendirmeye başlamıştır. Yükseköğrenimin maddi olanaklarla paralel hale gelmesi üniversite öğrencisi profilini de değiştirmeye başlamıştır. Yükseköğrenim sırf sosyal konumla olanaklı hale geldiğinde ayrıcalıklı kolejli orta sınıflar üniversitelerde yoğunlaşırken aynı ölçüde emekçi çocuklarının üniversitelere girme şansı azalmaya başlamıştır. Yeni getirilen ÖSS sınav sistemi ve bu sistemde yapılması düşünülen değişiklikler bu amaca hizmet etmeye dönüktür. Üniversite içinde eğitimin örgütlenmesi, müfredatlar, sınav sistemleri, devam zorunlulukları öğrenciyi kuşatmıştır. Öğrenciye sosyal kültürel faaliyette bulunma zamanı tanınmamaktadır. Bu da üniversiteyi, bireyi geliştirip, ona toplumsal formasyon kazandıran kurum olmaktan uzaklaştırarak bireyci, toplumsal yanı gelişmemiş kişilikler yetiştiren bir kurum haline getirmektedir.

Burada bir parantez açıp bir şeye dikkat çekmek istiyorum. Çan eğrisi sistemi devam zorunlulukları eğitimin fiziksel örgütlenmesi öğrencileri amfilere kapatmıştır. İronik bir durum ama yıllarca karşı çıktığımız ve eleştirdiğimiz kantinlerde zaman geçirme, kantin ve koridor sohbetleri

bile gerçekleşemez hale gelmiştir. Tabii ki bu durum dikkatimizi nerelere yönelmemiz gerektiğini de ortaya koyuyor. Geniş öğrenci kitlesi içinde azınlık olarak kalmak gençliğin inancını da sarsmaktadır.

Kendi üniversitemden de hareket ederek ifade etmek istediğim bir nokta daha var. Reel durumu kaçırdığımız ve güncel politika üretmediğimiz için taktik geliştiremiyoruz. Bunun sonucunda alanlarımız daralmaktadır. Kendimize yeni alanlar açamadığımız oranda da daralıyoruz. Daraldıkça da dogmatik davranıyoruz. Tabii ki bizden boşalan alanlar reformist unsurlar ve hatta kemalist ve burjuva unsurlar tarafından dolduruluyor. Örnek olarak dernekler gibi öğrenci örgütlerinden yoksun kalınca yerine bir şey konamamıştır.

Anlatılanlardan ortaya çıkan tablo özlenen-istenen gibi olmasa da, doğru adımlar atmak için objektif durumu ortaya koymak zorunludur. Öğrenci hareketinin çokça yapmış olduğu gibi subjektivizme düşmemeliyiz. Acı olsa da gerçekleri görmeliyiz. Gençlik iddialarını gerçekleştirmek için öncelikle düşünme kalıplarını parçalamalı, özgür, yaratıcı düşünerek hareket etmelidir.

Irmak D. Çağlar

“Amerikan Yalanlarından Bıkmış Biriyim Ben”

Woody Harrelson/Guardian*

Beni işe götürüp getiren şoförün adı da Woody. İsmi unutmama şansını en aza indirdiğinden rahatlatıcı bir durum benim için. Ben ona Woodman diyorum, o da bana Wood. Bira içmeyi bırakmama üzülse de, benim buradaki en iyi arkadaşım a. Zeki ve komik biri ve siyah taksininin direksiyonunda geçirdiği 33 yılda görmediği hiçbir şey kalmamış. Benden hoşlandığından emin olmadan önce epey bir süre getirip götürdü beni; siyah taksileri durdurmak için kapısına vuran insanlardan hoşlanmıyor. Woodman'la birçok konuda anlaşırız, anlaşamadığımız tek konu Irak.

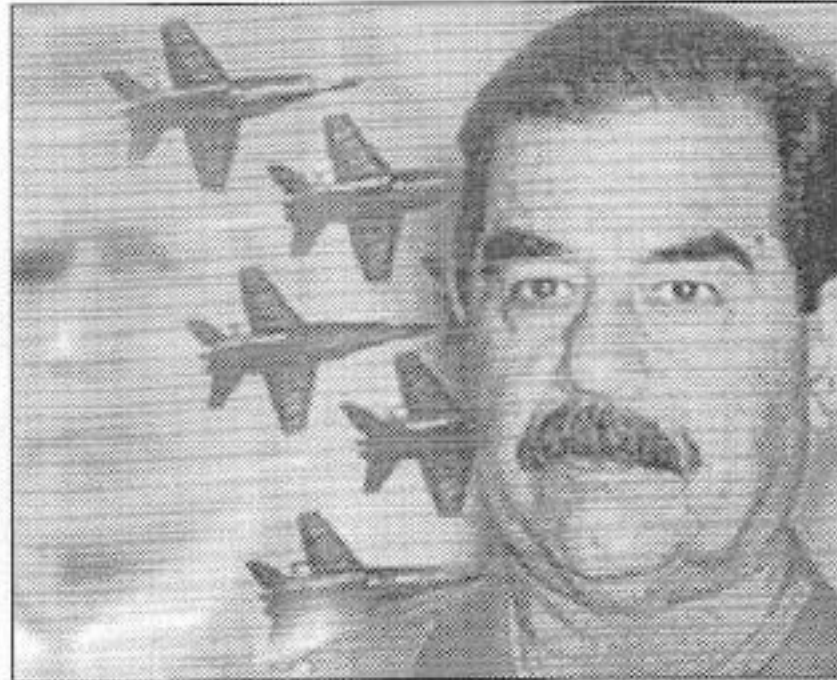
Saddam'ın anlattığı tek dilin kaba kuvvet olduğuna inanıyor. Ben tek bir adam için kentleri bombalamaya inanmıyorum. Körfez Savaşı'nın başlangıcından bu

yana, bir milyon Iraklı öldürdük. Çok şükür ki, savaştan bahsettiğim pek çok İngiliz bana Woodman'dan daha yakın. Sadece Başbakanları bunu fark etmemiş görünüyor.

'SAVAŞI DEVLETLER YARATIR'

West End'de bir tiyatro oyunu

için üç aydır buradayım. Hayatımın en güzel zamanını geçiriyorum. İngiltere'yi, insanları, parkları, tiyatroyu seviyorum. Oyun güzel, seyirciler de rüya gibi. Belki de rahatıma bakmalı, mutlu olmalı ve havadan sudan konuşmuyum, ama savaş aklımdan hiç çıkmıyor -uykularımı kaçırıyor.

80'lerin sonunda, İran-Irak savaşı devam ederken bir Iraklıyla basketbol oynamıştık. O zamanlar ABD ve İngiltere'nin iki tarafa da silah sattığını bilmiyordum. Ona neden sürekli birbirleriyle savaştıklarını sormuştum, hiç unutamadığım bir yanıt vermişti bana: "Halklara kalmış olsa, barış olurdu. Savaşı devletler yaratıyor."

İKİNCİ BOMBARDIMAN KAMPANYASI

Şimdi benim devletim bir yıldan kısa bir süre içinde ikinci bir savaş yaratıyor. Hayır, savaşmak için iki taraf olması lazım, onun için "ikinci bombardiman kampanyası" demem daha uygun düşüyor tabii. Harvey Weinstein benim de oynadığım 'Saraybosna'ya Hoşgeldiniz (Wellcome to Sarajevo)' filmini Clinton'a gösterdiğinde ben de gitmişim Beyaz Saray'a. Clinton'la birkaç dakika yalnız kalma fırsatım oldu. Saddam'ın silah denetçilerini ülkeden attığına dair haberler gündemin bir numaralı maddesiydi, ben de ne yapacağını sordum. Cevabı çok rahatlatıcıydı: "Herkes onu bombalamamı söylüyor. Askerlerin hepsi Bombalaman lazım' diyor. Ama tek bir masum insan dahi ölürse, bunun yükünü taşıyamam." Gözlerine baktım ve ana inandım. O zamanlar, Clinton'ın tam da o sırada insani yardımları bloke ederek binlerce masum insanın ölmesine göz yumduğunu bilmiyordum.

SADDAM HÜSEYİN 'BİZİM OĞLAN'

Ben bir babayım ve ne kadar çok, ne kadar yoğun olursa olsun hiçbir propaganda yarım milyon çocuğun ölümünü "zaiyat" olarak kabul etmeye ikna edemez beni. Gerçek şu ki, Saddam Hüseyin bizim oğlan. Onu iktidara getiren CIA. İran Şahı'nı ve Noriega'yı ve Marcos'u ve Taliban'ı ve sayısız diğer acımasız tiranı da iktidara getiren CIA. Gerçek şu ki, Baba George Bush, Saddam'a, Saddam onu İran'a ve sonra da Kürtlere karşı kullandıktan sonra bile sinir gazı ve teknoloji sağlamayı sürdürdü. Uluslararası Af Örgütü Amnesty International'ın, Kürtlere karşı gaz kullanımı ve işkence uygulaması dahil olmak üzere Saddam'ın sayısız katliamının dökümünü yaptığı rapor masasında beklerken, Baba Bush 2 milyar dolarlık "tarım" kredisi, Thatcher da yüz binlerce dolarlık ihracat kredisi verdi Saddam'a. Baba Bush o sıralarda Amnesty raporlarından seçtiği bölümleri kendi petrol savaşı için kullanıyordu. 10 yıl sonra, Shrub aynı çizgide ilerliyor: "Irak halkıyla bir sorunumuz yok." Yarım milyon Iraklı anababanın bu lafla içlerine su serpilmiştir, eminim.

IRKÇI VE EMPERYALİST SAVAŞ

Yalanlardan bıkmış bir Ameri-

Parayı bir tür enerji biçimi olarak düşünüürseniz, Amerikan yönetimi enerjisinin yüzde ellisini savaşa ve kitle imha silahlarna harcıyor.

Son 30 yılda, bu 10 trilyon dolardan fazla bir paraya tekabül ediyor. Düşünsenize, bu para yağmur ormanlarını korumaya ya da sürdürülebilir bir ekonomi sağlamaya harcanabilirdi.

kalıyım ben. Ve bizim devlet deyince, söylediklerinin çoğu yalan. Okullarımızda bize tarih diye öğrettikleri bir skandal. Christof Kolomb'un Amerika'yı gerçekten keşfettiğine inanarak büyüdük. Hala Kolomb gününü kutluyoruz. Kolomb'un peşinde olduğu tek şey vardı, altın. Kızılderililer onu hediyelerle, türlü inceliklerle ağır-larken günlüğüne şöyle yazmıştı: "Silahları yok. Demir yok... Sadece 50 adamla hepsini etkisiz hale getirebilir ve canımızın isteğini yaptırabiliriz." Kolomb bugünkü Amerikan dış politikasının en mükemmel simgesi. Bu ırkçı ve emperyalist bir savaş. Beyaz

Saray'ı ele geçiren savaş tacirleri (siz onlara "şahinler" diyorsunuz, ama ben böyle güzel bir kuşu harcayamam), bir ulusun acısını alıp, terörist diye tanımlamayı seçtikleri beyaz olmayan her ülkeye karşı açılacak sonsuz bir savaşa dönüştürdüler.

MUHALEFETE MEYDAN YOK

Washington'dakiler için dünya dev bir Monopoly oyunu. İşin tuhafı genel olarak Amerikalılar devletin nasıl işlediğini de bilir. Politikacılar onları iktidara getiren insanlar için, halk için ellerinden gelen her şeyi yapar. Gezegimizi kirleten, insan haklarını dünya çapında ihlal eden dev endüstriler Amerikalı politikacıların canı ciğeri, en yakını. Ama savaş dönemlerinde insanlar sağduyularını kaybeder. Bayraklar, sarı kurdeleler, posterler var. Medya kuruluşlarının her biri savaş davulları çalıyor. En sağduyulu insanlar bile başka ses duymaz hale geldi. ABD'de, Tanrı korusun, savaşın ya da bir şehre 30 bin fit yükseklikten misket bombaları atmanın adil olmadığını söylemeye görün, hemen korkaklıkla suçlanırsınız. Televizyonda hiciv programları yapan Bill Maher, Afganistan bombardımanıyla ilgili yorumda bulununca, Disney, fişini çekiverdi onun. İfade özgürlüğüyle övünen bir ülkede, tek bir muhalefet sözü işinizden olmanıza yetebiliyor.

SAVAŞ VERGİSİNİ REDDETMEK

Buradaki bir gazetede, kendisinden alınan vergiden savaş çabalarına gidecek kısmını ödemeyi reddeden bir kadından bahsediliyordu. Yüzde onyedeki gibi bir orandı ödemeyi reddettiği. Bu fikri çok beğendim, ama Amerika'da ödemeyeceğiniz kısım yüzde 50'yi bulur. Parayı bir tür enerji biçimi olarak düşünürseniz, Amerikan yönetimi enerjisinin yüzde ellisini savaşa ve kitle imha silahlarına harcıyor. Son 30 yılda, bu 10 trilyon dolardan fazla bir paraya tekabül ediyor. Düşünsenize, bu para yağmur ormanlarını korumaya ya da sürdürülebilir bir ekonomi sağlamaya harcanabilirdi.

BUSH'UN YERİNDE OLSAM...

Woodman'a teslim oldum ve birkaç bardak bira içmek için durduk. Bana "Bush'un yerinde olsan ne yapardın" diye sordu. Kolay. Kyoto anlaşmasına uyardım, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne katıldım. Monsanto, Dupont ve Exxon gibi dünyayı mahveden şirketlere teşvik vermiyeyi keserdim. Nükleer enerji fabrikalarını kapatırdım. Bu kadıyla şimdiden 200 milyar dolar tasarruf etmiş oldum bile. Daha bir 100 milyar dolar da, küçük şirketlerin ilaç üretmemesi için veri-

len savaşı durdurarak tasarruf ederdim. Savunma bütçesini de yarıya indirerek yılda 200 milyar dolar daha koyardım kenara. Baksanıza sadece yeryüzünü kirletenlere ve savaş tacirlerine hayır diyerek 500 milyar dolar tasarruf etmiş oldum. Sonra 300 milyar doları vergi mükelleflerine geri verirdim. Geri kalanı alır, çocuklarımızın öğretmenlerine hak ettiklerini ödemek için kullanırdım. 100 milyar doları alternatif yakıt ve yenilenebilir enerji üretimi için kullanırdım. Çiftiçi ekonominin kökü haline getiren Chemurgy hareketini canlandırırdım. Buğday sapından, pirinç celtiğinden kağıt ve yakıt üretirdim. Dünya Çevre Zirvesi'ne katılmakla kalmaz, ona sponsor olurdu.

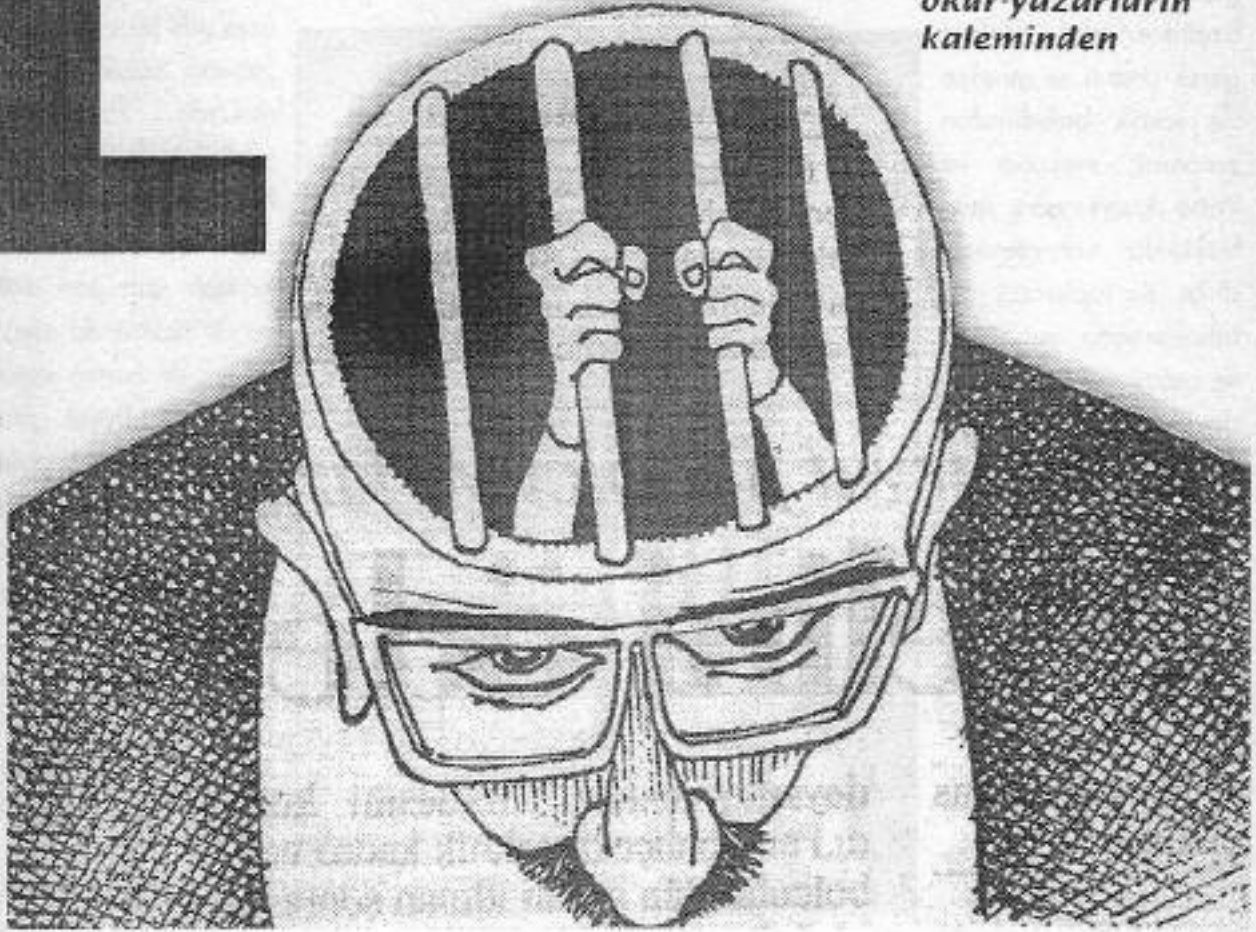
A, tabii bir de kendime yüklü bir zam yapardım. Woodman beni eve bırakırken, fikirlerimi beğenip beğenmediğini sordum. Zoraki bir "evet" yanıtı aldım. Tam yanımdan ayrılırken bağırdı, "Ama günün sonunda birkaç bardak birayla sarhoş olan adama da asla ay vermem."

Çeviren: Işın Eliçin

*Katil Doğanlar, Saraybosna'ya Hoş Geldiniz, İnce Kırmızı Hat gibi filmlerde başrol oynayan Woody Harrelson'un The Guardian'da yazdığı makaledir, www.ntvmsnbc.com adlı siteden alınmıştır.

L Tipi hapishaneler

okur-yazarların
kaleminden

GİRİŞ:

Yaşadığımız topraklar, komprador burjuvazinin yeni bir saldırısıyla yüz yüzedir. Her şeyin metalaşıp, seyleştiği dünyamızda hapishanelerde artık birer kazanç kapısı olarak görülmektedir. Adına "L Tipi" denilen özel cezaevi modeliyle burjuvazi gözünü tutsak emeğine dikmiştir. Yazının amacı, hapishanelerin doğuşunu, işlevini ve tarihsel gelişimini Marksist bakış açısıyla sunmak, L Tipi özelinde hapishane olgusunun ne

olup, ne olmadığını kapitalist ülkelerdeki yaşanan örnekleriyle açıklayabilmektir.

Sınıf ve Hukuk İlişkisi

"Kanunsuz suç ve ceza olmaz" hukuk terminolojisinde sık rastlanan ana normlardan bir tanesidir. İlk bakışta kulağa hoş gelen bu ve benzeri kurallara, kendi totalitesi içerisinde ve sınıfsal bir perspektifte bakıl(a)madığı zaman birey üzerinde ana birtakım hak ve özgürlükler tanındığı

ve bu hak ve özgürlüklerin yasalar ile korunduğu bilinci (bilinçsizliği okunsun) yaratabilmektedir. Oysa proletaryanın bilimi olan Marksizm ise insanlığa devlet, ordu, aile vb. kurumlar gibi hukukunda son kertede sınıflar üstü olmadığını ve onunda öteki üst yapı kurumları gibi egemen sınıf veya sınıfların veya kliklerin elinde ezilenleri sömürmeye yani sömürü düzeninin bekasını sağlayan en azından kolaylaştıran

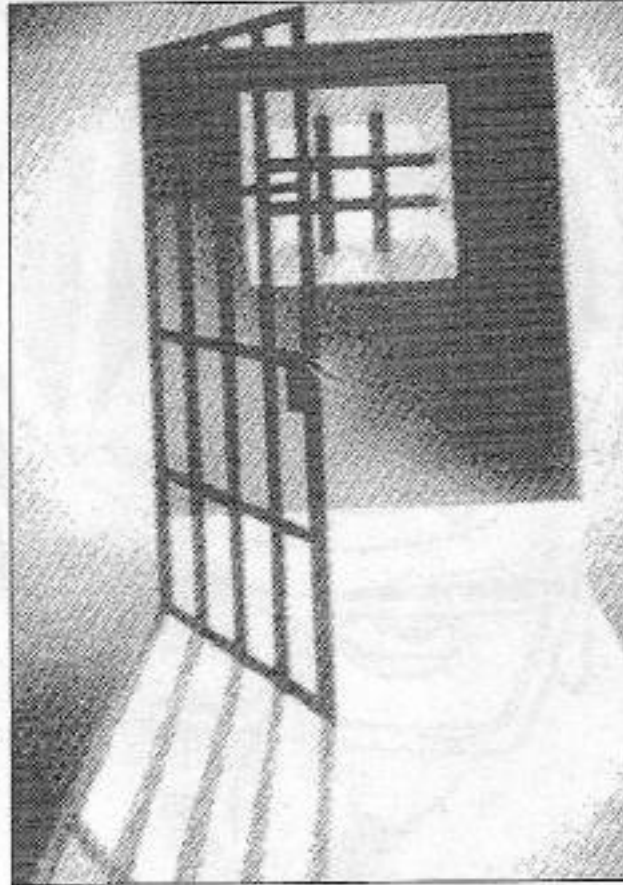
bir araç haline geldiğini /getirildiğini öğretmektedir.

Bu bakış açısıyla, suç ve cezanın da görece iki kavram olduğunu söyleyebiliriz. Zaten bu özelliklerinden dolayı gerek anlam ve gerekse de içerik bakımından zamana, mekana ve hatta kişiye göre bile farklılıklar arz etmektedirler. Bir toplumsal metabolizmada suç olan ve cezayı gerektiren bir davranış başka bir toplumda (veya zamanda) gayet sıradan bir davranış olarak karşılanabilmektedir. Buda o topluma egemen olan düşünceyle daha doğrusu egemen sınıfın düşünceyle açıklanabilecek bir fenomendir. Zira "bir toplumdaki egemen düşünce egemen sınıfın düşüncesidir." dalaşısıyla

kişi eğer düşünceleri ve/veya praxistleri ile egemen sınıf veya sınıfları çıkarına aykırı bir konumda ise yaptığı büyük bir suç ve kendisinde cezalandırılmayı hak eden büyük bir suçludur.

Tüm bu açıklamalardan sonra "kanunsuz suç ve ceza olmaz" vb söylemlerin altının doldurulması gerekmektedir. Şöyle ki; kimin kanunları hangi durumlarda kime suç ve cezayı dayatmaktadır. Eğer son aşamada bu

ve benzeri retorikler burjuvazinin elinde insanlığa karşı kullandığı bir silah halini almışsa, (ki almıştır) tüm emekçi halka düşen görevde burjuvazinin bu silahını

ondan daha iyi bilerek onu işlevsizleştirmekten geçmektedir.

Hapishanenin Doğuşu ve Tarihsel Evrimi

1960'lı yıllarda yapılan araştırmalar ile Antropolojik Ortodoks tezler ters yüz edilmiş ve ilkeli insanların bir çok bakımdan günümüz modern insanından ileride olduğu kabul edilmiştir. Bu araştırmalar ışığında suç, ceza ve cezaevi gibi kavramların kökenine

inildiğinde ise sınıflı toplum ile birlikte hayat buldukları görülecektir. Gerçekten de ilkel komünal dönem insan ilişkileri incelendiğinde o dönem insanının suç ve ceza gibi bir çok kavramı yabancı oldukları bilinmektedir. Üretime (bugünkü anlamda değil) herkesin katıldığı, bölüşüm ve tüketimden ise herkesin eşit pay aldığı bu ilk insanlarda sömürü yoktur. Ve bunun sonucu olarak da büyük problemlere rastlanılmamaktadır. Ortaya çıkan ufak çaplı sorunlar ise kendi aralarında kolayca çözüme kavuşturuluyordu. Dolayısıyla suç ve suçlunun olmadığı böyle bir dönemde cezaevlerine de gereksinim duyulmamaktaydı.

Yiyeceğin toplandığı ve avlandığı dönemden

üretildiği döneme (köleci toplum) geçiş ile birlikte insanlar köle ve efendi olmak üzere iki temel sınıfa ayrılmışlardır. Köleci üretim tarzında Köleler hayatlarının sonuna kadar çok ağır şartlarda efendilerine hizmet etmekle mükelleflerdir. Ağır çalışma koşullarına ayak uyduramayanlar veya kaçmaya çalışanlar ya öldürülürlerdi yada ıslah ! olmaları amacıyla kapalı mekanlara kapatılırlardı. Tarihin bilinen ilk

cezaevlerine denk düşen bu mekanlar özel yapılar olmamakla birlikte o an için baş olan taşo-
cıkları veya yeraltı mahzenlerin-
den oluşmaktaydı.

Feodal üretim biçimi ise yeni bir toplumsal yapı yaratmıştır. Bu yeni toplumsal yapıda kendisine uygun düşen hapishane modelini geliştirmekten geri durmamıştır. Ayhan Uzala bu dönem ve hapishane modeli için şunları yazmaktadır: "...Feodalizmin üçüncü döneminde, yani aşağı ortaçağda, feodal üretim biçiminin gittikçe dağılıp yerini yeni bir üretim biçimine bırakması gibi çok ciddi değişiklikler yaşandı. Ve hatta günümüzde de halen yer yer kullanılan, ama terk edilmeye çalışılan koğuş tipi cezaevlerinin ilk modern prototipleri bu dönemin son yıllarında ortaya çıktı."(a. uzala. tarihsel...). Yine bu dönemde din devletinin getirmiş olduğu engizisyon mahkemeleri de döneme rengini veren bir başka kurumdur.

18. yy. ile birlikte ise insanların hiçte yabancı olmadıkları yeni bir model olan "hücre tipi" cezaevleri inşa edilmeye başlanıyor. Yaşadığımız topraklardaki adı "f tipi" olan bu cezaevleri; mahpusları hücrelerinde yalnızlaştırmaya, giderek çıldırtmaya ve imha etmeyi amaçlamaktadır. Özellikle de Türkiye özelinde siyasi tutsakların buralara konması sorunun sınıfsal özünü de aslında

çok iyi açıklamaktadır.(1)

19.y.y la gelindiğinde ise yazının asil yazılış amacı olan hapishane modeli "kiralık hapishaneler" göze çarpmaktadır. Tutsak emeğinin sömürüsü üzerine kurulan bu model ya sermayedarların devletle sözleşme yaparak hapishane işletmesine yada hapishaneleri devletin işleterek mahkum emeğini sermayeye kiralamasına dayanmaktadır."Pamuk toplayan, madencilik yapan, ayakkabıdan mobilyaya, vagona kadar pek çok mal üreten, sefil koşullarda yaşayan, üretimi artırmaları için kamçılanan, çivilî kayışlarla dövülen, ölünceye kadar çalıştırılan ve gerçekten yarısına yakını hapishanelerde ölen, herhangi bir et parçası gibi satılan mahkumların hammaddesini oluşturduğu bu sistem, emperyalizmin cezalandırma ve kar motifinin bileşiminden doğmuştur."(y. özdek. küreselleşmenin...)

19. yüzyıl emperyalizmin doğuş yüzyılıdır ve burjuvazi bu dönemde her şeyi olduğu gibi hapishaneleri de daha fazla para kazanmanın bir aracı haline getirmeyi çok iyi becermiştir. Bu durum 2. emperyalist paylaşım savaşına kadar sürüp gidecektir. Bu tarihten sonra yetmişli yılların ortalarına kadar ki süreçte mahkum emeği sömürüsü yasaklanmıştır. Yasaklama burjuvazinin ne bir lüfudur ne de onun kendi çıkarlarını terk ettiğinin bir göstergesidir.

Söyle ki; dünya konjoktürü (2) onun daha fazla sömürü yapabilmesine müsaade etmemekteydi. Ta ki 73 petrol şokuyla gelen yapısal krize kadar. Artık sistemin kaybedecek fazla bir şeyi yoktur konjoktürde zaten eskiye oranla daha durgundur. İktisadi alanda yükselen neo-liberal politikalar (monetaristler ve arz yönlü iktisatçılar gibi) ile birlikte burjuvazi krizden çıkmanın yolunu kamusal alanı yeniden tanımlamakta bulmuştur. Konuyu fazla dağıtmadan özetlemek gerekirse bu tarihten sonra kapitalist ülkelerdeki "refah devleti" ile 3. dünya ülkelerinin "kalkınmacı/korumacı devlet" anlayışı tasfiye sürecine girmiştir. İşçi sınıfının kazanımları teker teker elinden alınmaya başlanmıştır. 90'lı yıllara gelindiğinde ise iyice miladını dolduran burjuvazi sermaye birikiminin hızlandırabilmesi veya en azından yavaşlamasını sağlamak amacıyla gözünü yeni / bakir alanlara dikmiştir. Bu duruma en iyi örneği ise Uluslararası Af Örgütü (AIJ)'nin timsah gözyaşları ile yayınladığı askeri, güvenlik ve polis ekipman ve eğitiminin işkencede kullanılması ve bunun ticareti ile ilgili raporunda rastlanmaktadır.(3) ". işkence ticaretini durdurmak başlıklı rapor , yüksek voltajlı elektro şok, sersemletici jop, kalkan, sersemletici silah ve kemerlerin uluslararası ticaretinin 1990'lı yıllar boyunca yaygınlaştığını gösteriyor..." Ra-

porda ayrıca konuyla ilgili şu bilgilere de yer veriliyor: "...Güney Afrika hükümeti halen elektro şok aletlerinin Asya'da satışı için çalışırken bunları kendi mahkumları üzerinde de kullanıyor." (evrensel işkence...) denmektedir. Bu sektör ABD'de başlamasına rağmen şu anda dünyanın dört bir yanına yayılmıştır.

Gelişen üretim güçlerinin gerisinde kalan kapitalist üretim ilişkilerini devam ettirmek isteyen burjuvazi her şeyin kendi adına kötü gittiği bu yıllarda yeni yeni ortaya çıkmaya başlayan "özel cezaevi" modeline boğulmakta olan bir insanın can simidinde sarılması misali sarılmıştır. Marksın "eski veçheler yeni biçimler ve görüntüler altında kendilerini yepyeni bir şeymiş gibi sunarlar" söylemine uygun düşen bu yeni model hakkında söylene /yazılan bir kaç süslü şeyleri saymazsak özü itibari ile 19 . yy'daki "kiralık hapisane" modelinden hiç bir farkı olmadığı görülmektedir. Tam bir sömürü mekanizması işlevi görmektedir. Bu fenomenin gerçek yüzünü kapitalist metropollerdeki yaşanan bir kaç örnek ile gösterebiliriz. Avustralya da normal bir haftalık işçi ücreti 360 Avusturya doları iken özel hapisanelerde aynı iş için sadece 50-60 Avusturya doları ödenmektedir. Yine ABD de bir saatlik çalışma ücreti şehir ve işe göre 4 ila 8 dolar arasında değişirken bu durum

hapisanelerde 50 sentin bile altına inmektedir. Tahmin edileceği gibi bu durum tanınmış çok uluslu şirketlerin iştahını kabartmaktadır. Düşünün bir kere; 3. dünya ülkelerinden bile daha az maliyetli bir işgücü bunun yanında grev, sendikal örgütlenme, sağlık ve işsizlik sigortası, kadın işçiler için gerekli olan ek ödenekler vb. masraflar olmadığı gibi dil vb. sorunlar da yoktur. Ayrıca hapisane endüstrisinin saymakla bitmeyecek daha bir çok ek getirisi de vardır. Bu ceza evleri; inşaat, mimarlık, sağlık, yemek, nakliye, telefon, güvenlik teknolojisi (yukarıda verilen örneğe bakılabilir.) gibi alanlardaki yan sektörleri de beslemektedir. Örnek vermek gerekirse üretici olan (yani para kazanan) mahpuslar aynı zamanda tüketicilerdir. Dolayısıyla iyi bir müşteride olabilirler. Mesela telefon hizmetini tekeline almış bir ABD şirketi, dışarıdakilerden yaklaşık 6 katına mahpuslara telefon hizmeti satmaktadır. Bu durum kantin ve yemek hizmetleri içinde geçerlidir.

Bu çarkın dönmesi için gerekli olan işgücü ise "maskelenmiş bir ırkçılığı" gözler önüne sermektedir. Uzun yıllar ABD Komünist Partisi üyeliği yapmış olan Angele Davis konu hakkında şunları yazmaktadır: "...Afrika ve Latin Amerikalılar, Kızılderililer ve bir çok Asya kökenli genç sahip olamadıkları şeylere kıskançlık duyan ,

şiddetin ve uyuşturucu ticaretinin temsilcileri olarak gösteriliyor. Afrika ve Latin Amerikalı gençler karışık cinsel ilişkiler ağına çekiliyor(4) ve onlara utanmadan yoksulluk ürettikleri suçlaması yapılıyor. suç ve diğer anormal davranışlar ırkçı görüşlere temel alınıyor. denetim, siyahların yaşadığı alanlarda, işsizler, göçmenler ve okulu terk edenler, evsizler yani genel olarak sosyal kaynaklarda hakkı olanlar üzerinde yoğunlaştırılıyor"(evrensel pazar. angele davis) Angela Davis'ten yapılan bu alıntı bir araştırma yapıldığı takdirde Türkiye hapisanelerindeki tutsaklarında sosyo-kültürel-etnik yapısına uygun düştüğü görülecektir.

Hemen hemen her anında komprador olan Türkiye burjuvazisi de uluslararası hukuka uyum , cezaevlerinde reformu vb. teraneler eşliğinde (ve tabii ki gündemi meşgul etmeden) F tipi saldırısını başlattı. Alanya'nın Mahmutlar beldesinde 350 dönümlük bir arazi üzerinde Türkiye'nin ilk özel hapisanesinin inşası başladı. Basında çıkan haberlere göre kapasitesi 479, hücreleri ise 11 ila 12 metre kare olacak olan hapisanede adalet bakanlığının tanım yazısına göre; her cezaevinde 150 metrekarelik 8 adet iş atölyeleri, 315 metrekareden oluşan 2 adet süs bitkileri bahçesi bulunmaktadır. Ayrıca tutuklular hücrelerinde tek başlarına kalacaklar

ve gündüzleri ortak yaşam alanı denilen yerde 3 ila 7 kişi arasında değişen sayıda tutsakla görülebilecekler. Bu bakımdan "L tipi" hapisaneler "F tipi" ile benzerlikler göstermektedir. Şöyle ki; ortak yaşam alanlarından faydalanmanın koşulu işliklerde çalıştırılmaktan geçmektedir. Kurallara uymayanlar ise disiplin cezaları ile TCK'nin 70. maddesine verilmiş olan cezalar ile cezalandırılmaktadırlar.

"...Eğer insan materyalist anlamda özgür değilse, yani o eğer şu yada bu her şeyden kaçınma olumsuz gücü ile değil ama kendi gerçek bireyselliğini değerlendirme olumlu gücüyle özgürse, suç bireyde cezalandırmak değil ama toplum düzenine aykırı suç yuvalarını yıkmak ve herkese kendi varlığının özsel gerçekleşmesi için zorunlu toplumsal alanı vermek gerekir.

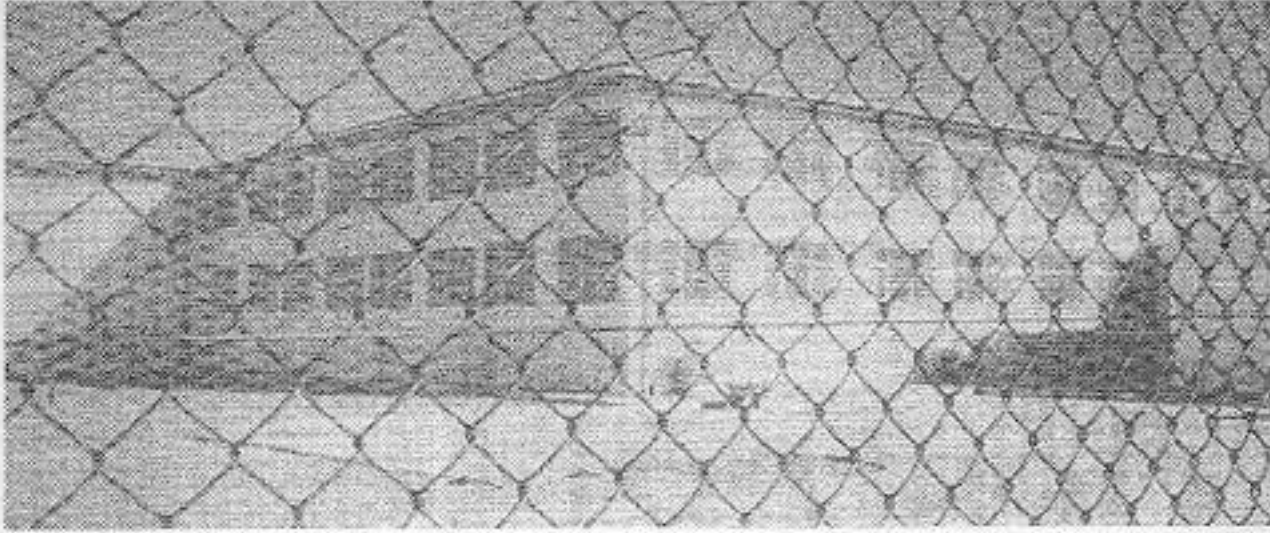
SONUÇ

Hapishanelerin tarihi toplumsal tarihinin esası olarak gelişim göstermektedir. her yeni toplumsal formasyon kendi yapısına uygun bir hapisane modelini de beraberinde getirmiştir. Günümüz dünyasının girift yapısı ise burjuvaziye yaşamın kendisini hapisane haline getirmeyi dayatmaktadır. Artık "modern toplum büyük gözaltıdır." Ve Michel Foucault'un panopticon kurgusunda hayat bulan her anı ve her yeri gözetimde tutma amacı egemenler için yaşamsaldır(5) egemen sınıfların bu düşlerinde ne kadar başarılı olduklarını veya olacaklarını ise toplumsal tepkinin şiddeti belirleyecektir. böyle bir tepkiden korkan egemenlerde bırakın yaşamın kendisinin büyük gözaltı olduğunu kabul etmeyi bilinen suç, ceza ve hapisane kavramlarını da reforme edip, yeniden tanımlamaya çalışmaktadırlar. onlara göre insanlık yeni bir döneme girmiştir ve "devletin" cezalandırma işlevi zaman içinde, uygarlığın gelişmesi ile 'koruma' ve 'eğitme' işlevine dönüşmektedir. Buradaki 'koruma' toplumun ve düzenin korunmasını olduğu kadar, bireylerin, suç işleyen bireylerin korunmasını da içermektedir. 'Eğitme' işlevi ise, toplumun eğitilmesini olduğu kadar, suç işlemiş olan bireyinde topluma yeniden kazandırılması için 'eğitilmesi' görevini kapsamakta-

dır. (Emre kongar kültür...)

Bu satırları okuduktan sonra insanın kendisini devletin şefkatli kollarına !!! bırakması geliyor. Espiriyi bir kenara bırakırsak hiç bir teorik altyapısı olmayan bu görüşleri yaşanan pratikler de zaten yadsımaktadır. Bu ideologlara göre suç ve suçlu her zaman ve her koşulda vardır /varolacaktır, dolayısıyla da cezalar ve cezaevleri de zorunludur ve olması gereken kurumlardır. Ancak gerek toplum ve gerekse de bireyin geleceği için(siz düzenin devamı için anlayın) bir takım reformlar ve iyileştirmeler gereklidir. Ancak hapisanelerde işkenceyi azaltmak veya insanları eğitmek(ki içeriği de önemlidir) kısaca reforme etmek yinede hapisanenin mantığı olan kapatılmayı ortadan kaldırmamaktadır. Hapishaneler rasyonel yapılardır. Kuruluşundan tutunda, işleyişine kadar her şey düşünülmüş, bilinç ürünü şeylerdir. Ve dolayısıyla da kime hizmet ettikleri belli olan kurumlardır. Bunlar üzerinde yapılacak her türlü reform ve iyileştirmeler öz olarak bir şeyi değiştirmeyecektir. kapatılma her zaman olacaktır ve oda reforma tabii tutulamayacak bir durumdur.

Dolayısıyla hücrelisinden hücrelisine, özelinden kamusalına kadar tüm kapatılmayı doğrudan reddeden bir mücadele perspektifi benimsenmelidir. unutulmamalıdır ki gerek F tipleri ve gerekse de

L tipleri ülkemiz emekçilerine açılmış savaşımın doğrudan birer cephesidirler. Ve bu cepheye en az burjuvazi kadar önem verilmesi gerekmektedir. bu mücadele için gerekli objektif şartlar ve koşullarsa mevcuttur. Bir kere eğitime, sağlığa ve diğer kamusal ihtiyaçlara değil de cezai yapılarına bütçeden trilyonlar harcanması insanların tepki göstermesi için yeterli nedenlerdir. Ayrıca unutulmaması gereken bir diğer konuda L tipi hapisanelerin açılmasıyla ülkemiz emekçilerinin yaşayacakları sorunlar onların bilinçlenebilmeleri için uygun materyallerdir. Bu ve benzeri avantajları lehimize çevirecek her türlü mücadele zemini ve mücadele aracı meşrudur. Unutulmamalıdır ki tutsaklık sorunu spontane (kendiliğinden) veya sadece tutsakların çözebilecekleri bir sorun değildir. Sorun sınıf sorunudur ve ancak proletarya öncülüğünde geniş halk kesimlerinin dışarıdan savaşımıyla çö-

zümeye kavuşturulabilir.

Ve yazımızın sonunda sözü proletarya biliminin yaratıcısı Karl Marks'a bırakıyoruz: "...Eğer insan materyalist anlamda özgür değilse, yani o eğer şu yada bu her şeyden kaçınma olumsuz gücü ile değil ama kendi gerçek bireyselliğini değerlendirme olumlu gücüyle özgürse, suç bireyde cezalandırmak değil ama toplum düzenine aykırı suç yuvalarını yıkmak ve herkese kendi varlığının özsel gerçekleşmesi için zorunlu toplumsal alanı vermek gerekir. Eğer insan koşulları tarafından biçimlendirilmişse, koşulları insanal olarak biçimlendirmek gerekir."

DİPNOTLAR

1_ "F tipi" hapisanelerin gerek insanlar tarafından yakından takip edilip bilinmesi ve gerekse de azil konu olmaması nedeniyle kısa gelmiştir.

2_ Bu yılda SSCB'nin yükselen popülaritesi, bağımsızlık hareketleri, kapitalist metropollerdeki işçi sınıfı ve gençlik hareketleri burjuvaziyi dizginleyen atmosferdi.

3_ Adı geçen işkence aletleri ve eğitiminin ti-

caratı örneği hem burjuvazinin nasıl insanlıktan çıktığını göstermesi ve hem de konumuz olan özel hapisanelerin yarattığı yan sektörlerden birisi olması nedeniyle seçilmiştir.

4_ Bu konuda geçmişte kara panterleri yok etmek için ABD'nin CIA eliyle yaptığı kirlilik işleri, ABD basınının dahi kabul ettiği bilinen gerçeklerdir.

5_ Bu konu için Özgür Düşün sayı -5 Echelon (gözetim toplumu) adlı yazıya bakılabilir.

KAYNAKLAR

1_ Devrimci Demokrasi 1-16 aralık 2000, Ayhan Uzun, Terhâl Geleceğiyle Hapisaneler-1

2_ Echelon (Gözetim Toplumu), Özgür Düşün sayı 5

3_ Devrim Yolunda İşçi Köylü, 2002/18

4_ Yasemin Özdek, Küreselleşmenin Hapisaneleri, Yan Dergi

5_ Işık Ergüder, Hapisanesiz Bir Toplum için Hapishane Üzerine Nefes, Efedisatlar Dergisi sayı 9

6_ İşkence Ticarata Dönüştü, Evrensel Gazetesi, 28 şubat 2001

7_ Angela Davis, Maskeli Hiçlik: Cezai Sanayi Kompleksi, Evrensel Pazar.

8_ Emre Korgar, Demokrasi ve Kültür, Ramzi Kitabevi

9_ Karl Marks-Friedrich Engels, Din Üzerine, Kültür Aile ya da Eleştirel Eleştirinin Eleştirisi, Sol Yayınları.

İ. ERDOĞAN

BABAİLER İSYANI

BABAİLER İSYANI ÖNCESİ DURUM

12. yüzyılda Konar-göçer Türkmenlerle yerleşik hayata geçmiş olan Türkler arasındaki sosyal inanç zıtlaşması, iki zümre arasında karşılıklı düşmanlığa yol açıyordu. Yerleşik hayata geçmiş olan Türkler, kendileri gibi Türk olan ve eski geleneklerinden hiçbir şey yitirmemiş bulunan konar-göçer Türkmenleri aşağılıyorlar, hatta onları düşman olarak görüyorlardı. Büyük Selçuklu Devleti, devlet işlerinde Türkmenlere sırt çevirerek özellikle İranlı unsurları tercih etmek suretiyle, adeta şahirli ve yerleşik hayata geçmiş Türklerin duygularını paylaşıyordu. Netice itibariyle bürokraside yüksek kademeleri isgal eden İranlılar da Türkmenlere pek iyi davranmıyorlardı. Durum böyle olunca, Türkmenler kendi topraklarında istenmeyen bir topluluk olduklarını hissediyorlardı. Bu Türk boylarının, Selçuklu yönetimi'nin devlet kuruluşunda önemli hizmetleri olması

na rağmen ağır vergilere tabi tutulması, bu insanların ayaklanmalarına yol açtı.⁵ Tükenmeye yüz tutan hazine, zaman zaman bargeşlarla doluyordu. Feodaller, sultana verdikleri haraçları, durumları gittikçe kötüleşen köylülere fazlasıyla ödetiyorlardı. Perişan durumdaki köylüler dayanılmaz bir zulüm altında bunalıyorlardı. Feodaller köylülere, sultanın kendilerine baktığı gibi bakıyor, böylece ülkede zorbalık ve baskı egemenliği sürüyordu. Elbette ki köylülerin, ellerinden ürünlerinin zorla alınmasını devlete şikayet etmeleri sonuçsuz kalıyordu.² Büyük Selçuklu Sultanı Sancar, Türkmenlerin üzerine asker gönderip vergileri tahsile zorladı. Türkmenlerin ağır vergileri kabul etmelerine rağmen arzuları yerine getirilmedi, üstelik yerlerinden yurtlarından sürülmek istendiler. Bunun üzerine 1153'te tekrar ayaklandılar. Sancar bu isyanı bastırmayı başaramadı ve isyancılara esir düştü. 1155 yılında Büyük Selçuklu Devleti gücünü bir

hayli yitirmeye başladı ve bu süreç, Harzemşahlar Devleti tarafından yıkılıncaya kadar devam etti.

Türkmen İsyanı, sosyal içerikli olması itibariyle kendilerini horlayan devlete karşı konar-göçer Türkmenlerin psikolojisini anlama bakımından önemli bir yol göstericidir. Bu isyanda da tıpkı Babailer İsyanı'nda olduğu gibi, ağır vergi ve sosyal inanç açısından aşağılanma önemli bir sebep teşkil etmektedir.⁵

BABA İLYAS'IN VE BABA İŞHAK'IN İSYANI BAŞLATMALARI

Babailer İsyanı'nın üzerinde geliştirdiği sosyal tabanın önemli unsuru, isyanın hazırlanmasından propaganda sahasının yürütülmesine ve teşkilatlanmasına yönetilmesine kadar bütün aşamalarında önemli rol oynayan heterodoks dervişlerdir. Bu derviş zümreleri, büyük göç dalgasıyla Anadolu Selçuklu Devletine geldiler ve Anadolu'da tasavvufun gelişmesinde

Baba İlyas'ın Amasya Kalesi'nde öldürülmesi ayaklanmanın şiddetini daha da arttırdı. Babailer Kırşehir'e doğru ilerlemeye başladılar. Ama bu arada Selçuklu ordusu da bu arada toparlanmış, ücretli Frank askerlerinin de katılımıyla da güçlenmişti.

önemli rol oynadılar.⁵

Hareketin önderi, Türkmenler arasında görüşlere hızla yayılarak çevresinde büyük bir kitle toplayan **Baba İlyas**'tır. Horasan'dan Anadolu'ya göç eden Baba İlyas, Yesevi tarikatına bağlı, bu inançları Anadolu'da yaymaya çalışan bir dervişti. Tanrı sevgisinin dinin katı kurallarıyla biçimlenemeyeceğini, insanın ancak kendi gönlünce bu sevgiyi yaratabileceğini söylüyordu. Ona göre toplum kadın-erkek ayrımı gözetilmeksizin tüm bireylerin oluşturduğu bir bütündü. Bu bütünün içinde tüm insanlar birbirine eşitti. Ama Selçuklular ve onların egemenliğindeki beylikler böyle olması gereken bu tanrısal düzenden ayrılmışlar ve güçlüler yeryüzünü kendi aralarında paylaşarak eşitliği ortadan kaldırmışlardı. Oysa amaç bütün insanların kardeşçe, barış içinde ve elbirliğiyle üretmek ve yaşamaları olmalıydı.

Baba İlyas'ın bu görüşleri Türk-

menleri çok etkiledi. Bu sırada Moğol baskısıyla çok sayıda Türkmen, Azerbaycan ve Horasan'dan Anadolu'ya göçmüştü. Anadolu Selçukluları, bu yeni gelen Türkmen boylarının batıya geçişlerine izin vermiyordu. Ayrıca daha önceki göçlerle gelenler, Orta Anadolu Bozkırları'nda göçerlikten yerleşik yaşama geçmişlerdi. Ellerindeki ekili toprakları yeni gelen göçer Türkmenlerle otlak ve kışlak olarak paylaşmak istemiyorlardı. Böylece Türkmenler, Güneydoğu Anadolu'da kısıp kaldılar ve buralarda yığılmaya başladılar. Alışık olmadıkları ormanlık ve dağlık bir bölgede yurt tutmak zorunda kalan Göçer Türkmenler, hayvanları için gerekli otlağı bulamamalarıyla yoksulluk içine düştüler. Bu durum kaçınılmaz olarak göçerlerin devletin buyruklarını dinlememesine ve topraklara sahip çıkan yerleşik Türkmenlerle yer yer çatışmalara yol açtı. Böylesi çatışmalarda Anadolu Selçuklu Devleti,

toprak sahiplerinden yana çıkıp göçerlere ağır cezalar veriyordu. Bunun yanında II. Gıyasettin Keyhüsrev'in halkı ezen adaletsiz yönetimi, yoksul ve haksızlığa uğrayan geniş Türkmen kitlelerini başkaldırmaya doğru itiyordu. Bu durum Baba İlyas'ın düşüncelerinin halk arasında hızla yayılmasına yardımcı oluyordu. Halifesi Baba İshak, bu düşünceler çevresinde Türkmenleri örgütleyip, onları bir ayaklanmaya hazırlıyordu. Türkmenler silah alabilmek amacıyla hayvanlarını satmakta, ayaklanma için Baba İshak'tan gelecek işareti beklemekteydiler. Bu sırada Selçuklu Sultanı II. Gıyasettin Keyhüsrev'in bir ayaklanma hazırlığı içinde olduğundan süphelendiği Baba İlyas'ın üzerine 1239'da aniden saldırması, ayaklanmanın başlamasına neden oldu. Bu durum karşısında Baba İshak'ın ayaklanma çağrısına Türkmenlerin yanı sıra, Halep ve Antep yöresine sürülen Harzem Türkleri de katılınca, ayaklananların sayısı arttı.⁴ Babai Ayaklanması'nın Türkmenliğin artan önemini ve Sultanın feodal çözülüşünün ifadesi olduğu söylenmelidir. İsyân, aynı zamanda anti-feodal özellikler edindi ve böylece bir sınıf savaşı kimliğine büründü.⁶ Ancak Babai Ayaklanması'nı sadece Türkmenliğin artan önemine bağlamak doğru olmaz. Çünkü Babai Hareketi içinde Türkmen boyları çoğunluğu oluşturmakla birlikte,

Kürtler, Emeniler ve başka Hıristiyan guruplar da yer alıyorlardı. Yani ezilen ve baskı altındaki halk sınıflarıydı onlar. Selçuklu Sultanı ve emirlerinin (feodal beylerinin) ordularında da Türkmenler vardı ve Sultanlığa başkaldırmış Türkmenlere karşı çarpışıyorlardı. Eğer Türkmenlik belirleyici olsaydı, kılıçlarını soydaşlarına değil toptan feodalilere çekerlerdi. Gerçekte çekenler olmadı değil, bazıları isyancıların yanında yer aldı, bazıları da kaçıp uzaklaştı, beylerini terk ettiler. Ama nedenlerinin Türkmenlikle değil, inançla ilişkisi vardı.³ Elbistan'da yenilen Selçuklular, Sivas'ı Babailer'e bırakmak zorunda kaldılar. Ardından Amasya ve Kayseri de elden çıkınca II. Gıyasettin Keyhüsrev başkent Konya'dan uzaklaşmak gereğini duydu.⁴ Bu isyanda aynı zamanda Mazdek Öğretisi'nin yankıları duyulmaktadır. Köy, kentün üzerine yürüdü. Kölece çalışmanın perişan ettiği köylülerle, zulmedici feodaller arasındaki karşılıktan yükselen gerçek bir sınıf savaşımıydı. Eski düzen, köylüleri barış zamanında feodaller için çalışmaya, savaş zamanında ise, onun uğrunda kan dökmeye zorluyordu.² Baba İlyas'ın Amasya Kalesi'nde öldürülmesi ayaklanmanın şiddetini daha da arttırdı. Babailer Kırşehir'e doğru ilerlemeye başladılar. Ama bu arada Selçuklu ordusu da bu arada toparlanmış, ücretli Frank askerlerinin de katil-

masıyla da güçlenmişti.

Kırşehir çevresinde yapılan savaş Selçuklular kazandı. Baba İshak'ın 1240'ta Amasya'da asılarak öldürülmesi, Babailer'in büyük çoğunluğunun kılıçtan geçirilip yok edilmesi Babai ayaklanmasını sona erdirdi.⁴ Babai Ayaklanmasını bastıran Selçuklu Devleti, kendi halkıyla yaptığı bu savaşın sonunda galip çıkmıştı ama bu yıpratıcı dönem devletin çöküşüne neden olmuştu. Köylüler, zanaatçılar ve göçebe Türkmenler ile devletin bağları tamamen kopmuştu. Heterodoks dervişler, halka devletin inanç ve düşünce sisteminden daha farklı bir yaşam biçimini kabul ettirmişler ancak sınıfsal bir kopuş başlamıştı. Devlet Moğol saldırıları karşısında güçsüz kalmış fazla bir direniş gösterememişti. Anadolu halkları da Moğollara direnmişler ama bu direniş Selçuklu ile birlikte olmamıştı. Ayaklanmanın oluşturduğu kararsız ortam Osmanlı Beyliği'ne yarımış, heterodoks dervişler ile uzlaşmacı ilişkiler geliştirerek Anadolu toprakları üzerinde kararlı bir devlet yapısı oluşturmuşlardır. Bu dönemde, Osmanlı'nın Hacı Bektaş ile olumlu ilişkileri, Anadolu'nun fethini kolaylaştırmıştır. Yeni devlet düzeni, ile başlangıçtaki uzlaşma zamanla bozulmuş ama Osmanlı ile zaman zaman sürtüşmeler yaşansa da, Anadolu Selçuklu dönemine nazaran daha yakın ilişkiler yaşanmıştır.¹

Bu ayaklanma Anadolu Selçuklu Devleti'nin güçsüzlüğünü ortaya çıkardığı gibi, varolan gücünün de iyice sarsılmasına yol açtı. Anadolu Moğol istilasına uğradı. Buna karşı Babai inancı, etkisini uzun süre sürdürdü. Değişik dinsel inançları olan toplulukları zamanla kendi içinde eriten ve kaynaştıran bir dinsel akıma dönüştü. Baba İlyas'ın yandaşları, Anadolu'nun çeşitli yerlerine dağılarak zaviyeler kurdular ve Baba İlyas'ın düşüncelerini yaydılar. Özellikle

Baba İlyas ile Baba İshak, sonradan Bektaşilik adıyla ortaya çıkacak olan kurumun ve bu kurumun düşünce ve inanç ortamını yaratan Hacı Bektaş-ı Veli'nin öncüsü oldular. Rummeli Bektaşileri arasında Baba İshak yalnız bir inanç kurucusu olarak değil, toplumda düzeni sağlayan kişi olarak da saygı gördü.

MİLLETLER VE MİLLİYETÇİLİK

GİRİŞ

Günümüzde milli devletler ve millet formasyonları çözülme sürecine girmişken bu anlamda milliyetçiliğin yükselmesini, nasıl izah etmeli? Bu durum ilk bakışta ilgi çekici bir paradoks gibi görünse de analitik bir dikkatle baktığımız vakit paradoks filan yoktur ortada.

Niçin paradoks yoktur?

Bir kere, böyle bir paradoksun varlığını düşünmek için milletleri ve milli devletleri milliyetçiliğin yarattığını veya milliyetçiliğin bu süreçte en tayin edici faktör olduğunu baştan kabul etmek gerekir. Halbuki bu ön kabul, son derece ideolojik ve öğreti bir temele oturmaktadır. İki sebepten ötürü böy-

ledir. Birincisi; millet dediğimiz sosyo-politik ve kültürel formasyon milliyetçilikle ve milliyetçilikten itibaren oluşmuş değildir. Milletlerin varlığı çok daha karmaşık ve uzun tarihi süreç içerisinde ve en önemlisi de standart dışı farklı paradigmalarda üzerinde yükselmiştir. Kiminde din, kiminde dil, kiminde ekonomik bundan da pek emin değiliz.

Önümüzde cevabı belirsiz yığınla soru var ve maalesef bu soruların biz henüz doğru dürüst bir çözüme sahip değiliz. Yani elimizde genel geçer, evrensel tek bir çözüm yolu yoktur.

Milliyetçilik iç ve dış politikada kullanılan esnek bir kavram ve araçtır. Farklı yüzü ve şekilleriyle iki yüzyıldır dünya siyasetini etki-

lemiş ve etkilemeye de devam etmektedir. Günümüz dünyasında milliyetçilik pek çok bakımında olağanüstü bir fenomen ve önemli güç unsurlarından biridir. Yeni yüz ve şekilleriyle tekrar tekrar ortaya çıkmakta devletlerin kurulmasında ve yıkılmasında önemli roller oynayan bazen bir nimet bazen de lanetli bir tilsimdir.

Milliyetçilik oldukça geniş ve tartışmalı bir konudur. Bir taraftan ulus devletlerin kurulmasına yardım etmesi, etnik grupları bir araya getirmesi ve kendi kaderini tayin hakkını gerektirmesi dolayısıyla her derde deva olarak kabul edilirken diğer taraftan uluslararası ilişkiler alanında hastalıklar bulaştırıcı ve devletleri parçalayan bir virüs olarak algılanmıştır.

Alman ve İtalyan siyasi birliğini gerçekleştiren milliyetçilik burada birleştirici bir rol oynarken günümüz Yugoslavya'sın da olduğu gibi yıkıcı ve saldırgan bir niteliğe bürünebilmektedir.

Geçmişte milliyetçilik modern gelişmenin bir parçası iken günümüzde modern karşıtı bir görünüm sergilemiştir. Bu anlamda kültürel, dini, tarihi farklılıkları göz ardı ederek ekonomik ve siyasi bütünleşmeye karşı zaman ve mekân itibarıyla farklılıklar gösterir. Milliyetçi akımların yükselmesi ve yayılması, yerel dillerin önem kazanması, aydın ve orta

sınıfın oluşması, yazı teknolojisinin gelişmesi, milli ideolojilerin gelişip yayılması bir düşmanın varlığı ve yaratılması gibi nedenlerle mümkün olmuştur. Bugünkü en önemli etkenlerden biri de yoksulluğun artmasıyla ötekine duyulan tepkinin kendisini farklı tezahürlerde yansımasıdır.

Milliyetçilik, gücünü ulusal güvenlik ve ulusal çıkar adına bireylerin ve kitlelerin kendilerini onun için ölmeye ve öldürmeye hazır olmasından almaktadır.

1-TARİHSEL BİR İNŞA OLARAK MİLLETLER

Öncelikle millet nedir? Hangi öğelerden oluşmaktadır? Sorularını cevaplayarak işe başlayabiliriz. Pek çok insan topluluğundan hangisinin bu şekilde nitelendirilmesi gerektiğine karar vermenin tatmin edici bir kriteri ne yazık ki bulunmamaktadır. Bu şaşırtıcı değildir aslında, çünkü millet olgusu insanlık tarihinde yeni bir öge olarak düşünülebilir. Özgül tarihsel konjonktürel bir kavram sayılabilir. Milletler tek bir kriterle ya da kriterler kümesine denk düşebilir mi? Bu amaçla kullanılan kriterler dil, etnik köken, ortak tarih vb. öğeler bulanık, değişken ve

birbirinden çok anlamlı olup bizi varmak istediğimiz noktaya taşıyacakları şüphelidir. Bir insan topluluğunun kendisini millet olarak görüp görmemesi, kendisine böyle bir misyon biçmesi politik örgütlerinin bu uğurda çaba sarf etmesi onlara ayrı bir millet statüsü kazandırır mı?

Millet ancak belli bir modern teritoryal devlette milli devletle ilişkilendirildiği kadarıyla bir toplumsal birimdir; bununla ilişkilendirilmedikçe milleti ve milliyeti tartışmanın hiç olduğu iddiası bir mittir; bazen önceden varolan kültürleri alıp onları milletlere çeviren milliyetçilik, bazen de milletleri icat eder ve genellikle önceden varolan kültürleri tamamen yok eder. Bu bir gerçekliktir." Hobsbawm'a göre kısacası analitik düzlemde milliyetçilik milletlerden önce gelir. Milletler devletleri ve milliyetçilikleri yaratmaz, doğru olan bunun tam tersidir. Bu nedenle milletler yapay, tepeden oluşturulmuştur.

Millet olmak için nesnel kriterler saptama, ya da belirli gruplar milletleşirken belirli grupların neden milletleşemediğini açıklama girişimleri, genellikle ya dil ya da etnik köken gibi tek bir kritere ya da dil, ortak topraklar, ortak tarih, kültürel özellikler gibi bir kriter kümesine dayanılmıştır. Stalin'in tanımı herhalde bunlardan en iyi bilinenidir. Ona göre "Millet tarihsel olarak evrilmiş istikrar-

lı bir dil, toprak, ekonomik yaşam ile kendini kültür ortaklığıyla dışarı vuran psikolojik yapıdan oluşan bir topluluktur." Bu oldukça geniş bir tanımdır.

Şimdi de ulusun bir inşa olduğunu söylediğimize göre onun yapı malzemelerini belirleyelim. Etnik köken, ortak dil, din, toprak parçası ve ortak tarihsel anılar gibi kriterler çerçevesinde inceleyelim.

Etnik köken, kandaşlık bağları ile bir ulusun temeli olabilir mi? Antropolojik ve etnolojik çevirilere göre saf bir etnisitenin ancak çok nadir bir istisna olduğunu ve en soyutlanmış halkın bile, bir ırklar harmanı olduğunu görüyoruz. Irklar arasındaki karışmanın doğanın bir emri olduğunu söyleyebiliriz. Öte yandan, etnik özdeşlik veya daha geniş alırsak benzerlik, mutlaka bir arada yaşamayı gerektirmemektedir. Aynı etni, birbirinden kopuk bölgelerden oluşan bir coğrafyaya dağılan mücadelelerinde geliştirdikleri her şey diye kabul edersek, gene bir etniğe bir ulusa özgü bir kültür alamayacağını, bunun çok geniş çaplı bir kavram olduğunu görürüz. Daha açık bir ifadeyle; kültür, etnisite tarafından değil de coğrafya ve ekonomik faaliyetler tarafından belirlenmektedir. Bu bağlantı içinde akraba halkların farklı coğrafyalarda ve ekonomik örgütlenmeler içinde, farklı kültürel kürelere mensubi-

Ulus, belli bir ülkenin iktisaden bütünlüşmesinden itibaren ortaya çıkmaya başlar. Ülke adını verdiğimiz alan ister aynı siyasal otoriteye tabi olsun, isterse çeşitli otoriteler arasında paylaşılmış olsun, tamamen ekonomik emirler doğrultusunda biçimlenir. Ulusallaşma sürecinde, siyaset iktisadi izler.

yetlerini başka türlü açıklamak mümkün değildir.

Dil bir ulusu belirleyebilir mi? Dil ulusal birliği kuran unsurlardan biri olmakla birlikte, ulusu ve kandaşlığı belirleyen unsurlardan biri değildir. Daha somut olarak aynı dil farklı uluslar tarafından konuşulabilir, aynı ulus içinde farklı diller olabilir. Milli diller, yarı-yapay kurgular ve yer yer fiilen icat edilmiş şeylerdir. Hobsbawm'a göre iç içe geçmiş lehçelerden hangisinin milli dil olarak seçileceği politiktir ve dil mimarınca saptanır. Milli dillerin kuruluşundaki ana sorun dilin temeli

olarak hangi lehçenin seçileceği dir. Daha sonra bu dil standartlaştırılarak homojenleştirilir. Bu nedenle dil millet olma kriterlerinden sayılamaz. Dil ile millet birbiriyle çakışmamaktadır. Ortak bir doğal evrimle ortaya çıkmayıp yaratılmıştır, kamu eğitimi ve diğer idari mekanizmalar yoluyla devletlerin fiili dili haline getirilmiştir. Diller devletlerle birlikte çoğalır, yoksa devletler dillerle birlikte çoğalmaz.

Din birliğinde ulusal bir bağlantı yoktur. Hatta dinler ulusallığı dışlama ve kendi birimlerini dayatma eğilimindedirler. Ulusallık ancak laik bir ortamda belirlenebilir.

Eğer bunlar değilse, bir ulusu kuran unsurlar nelerdir? Mehmet Ali Kılıçbay'a göre; coğrafya ve

iktisattır.

Öncelikle, bir ülkenin olması gerekir. Bir ulus ancak belirli bir coğrafya üzerinde oluşabilir. Örnek vermek gerekse, Türk Ulusu Türkiye'de yaşayan halktır.

Ulusallığın tabanının ülke olduğunu saptadıktan sonra, bu oluşumu meydana getiren fermantasyonun adını koymak gerekmektedir; bu da iktisat olmaktadır. Yani önce coğrafya sonra iktisat gelmektedir. İktisat her zaman var olmakla birlikte, ancak belli bir noktadan itibaren ulus kuran unsurlar içinde yer almaya ve basat hale gelmeye başlamaktadır. Bu esik niteliğindeki nokta, kapitalizmin gelişmesi ve ulusal pazarı kurmaya başlamasıdır.

Ulus, belli bir ülkenin iktisaden

bütünleşmesinden itibaren ortaya çıkmaya başlar. Ülke adını verdiğimiz alan ister aynı siyasal otoriteye tabi olsun, isterse çeşitli otoriteler arasında paylaşılmış olsun tamamen ekonomik emirler doğrultusunda biçimlenir. Uluslaşma sürecinde, siyaset iktisadi izler. Böylece belirlenen, sınırları çizilen ülke, ekonomik gerekler doğrultusunda ömекleşmeye başlar. Bu ömекleşme kültür, dil, etnisite, din düzeyinde olmaktan çok, maddi hayatın örgütlenmesine ilişkindir. Bu konudaki en tipik örneği ilk öncelik iskanlıp siyasal öne çıkınca gerçek anlamda uluslaşmanın sağlanamayacağını belirterek bu anlamda pek az ulus gerçek anlamda kabul etmekte, geri kalanları da uluslaşma projeleri adını taşımaktadır. Tarihse gerçekliklerin ve gerçekliklerin emirleri dışında tepeden inme ve idari, siyasal nitelikli oluşumları ulus adı verilmesi onların ulus olmalarına yetmemektedir. Buna örnek olarak da Yugoslavya verilmektedir.

Yapaylık algusuna dikkati çekenlerden biri de Gellner'dir. Buna göre bir ulusun üyesi olmak insan soyunun doğuştan sahip olduğu bir özelliği değildir, tarihse süreç içerisinde böyle bir özelliğe bürünmüştür. Gellner uluslar da devlet gibi koşullara bağlı olarak oluşurlar ve evrensel bir zorunluktan doğmazlar. Ne uluslar ne de devletler her çağda ve her tür

lü koşullarda varolurlar" diyerek ulusların, insanların kendi inanç, sadakat ve dayanışmalarının ürünü olduklarını belirtir.

2- MİLLİYETÇİLİĞİN DOĞUŞU

Batı toplumlarının tarihsel gelişimine baktığımızda, sanayileşme, ulusallaşma ve demokratikleşme aynı tarihsel döneme tekbül atmekte, bu gelişmeler aydınlanma felsefesinin de temelini oluşturarak akılcı, özgür ve laik insan anlayışının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Milliyetçilik eski ulus öncesi yapıların kırılıp yerine daha güncel gereksinimlere yanıt veren kurumların daha ileri üretim yaşam ve yönetim biçimlerinin geçmesini hedef alarak doğmuştur. Bu bağlamda milliyetçilik ulus öncesi kuruluşlardan oluşumlardan ulus oluşa yönelişin seferberliğini birleştiriciliğini yaptığı ölçüde tarihsel olarak çağdaş ilercici ve ilerleticidir. Günümüzde tam tersidir.

Milliyetçilik tarih sahnesine pre-kapitalist bir ekonomiden çağın sosyal oluşumlardan, örgütlenme biçimlerinden kapitalist ekonomik düzene geçişi hedef alarak çıkmıştır. Çağın ekonomik grup ve toplulukları sosyal birimleri ortak bir ulusal karar merkezine bağlamayı tarihsel misyon olarak benimsemiştir. Bu anlamda amaçlarını şöyle belirtebiliriz: Ulus oluşturmak; bu süreç içinde

bu işlemleri üstlenir. Ulusal ekonomiyi yaratmak, ulusal özerk bir karar yönetim organı yaratmak ve bireysel, yöresel, kümesel bağlılıkları onda toplayarak ulusal bir kültür yaratmaktır.

Milliyetçiliğin tarih sahnesinde etkin bir siyasal akım olarak belirişi Avrupa topluluklarının ulus devlet olma aşamasına varmalarıyla eş anlıdır. Ulus ve ulusçuluk ne batının dağılık, siyasal ve ekonomik örgütlenişi içinde ne de doğunun çok uluslu ve çoğu teokratik imparatorlukları bünyesinde gelişebilirdi. Pazar ekonomisinin ya da sermayenin ulusa asıl katkısı devleti yeni sınıflarla tanıştırmasıdır. Burjuvazi, işçi sınıfı ve diğer ara katmanlardan oluşan bu yeni farklılaşma topluma önderlik yapabilecek, devleti ve milleti diğer devlet ve milletlere karşı savunabilecek potansiyele sahiptir.

Üretim ve işbölümünün ulusallaşması, ekonomik birim olarak tüm ulusun alınması, emeğin, sermayenin ve pazarın çapını o zamana dek görülmemiş bir büyüklüğe vardırırmış, üretici güçlere büyük bir dinamizm kazandırmıştır. Sözü edilen dinamizmin gerçekleşmesini ideolojik planda savunan milliyetçilik, coğrafi ve siyasal engellerle bölünmüş bir nüfusu hem yatay olarak hem de ayrılmış sınıflaşmış toplumu dikey (hiyerarşik) olarak tek bir otorite altında bütünlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla bireyleri ve kümeleri

"ulusal birliğe" çağırması kaçınılmazdı. Savunulan ulusal birlik geleneksel toplumda olduğu gibi, benzer birimlerin, mekanik ve durağan bilgisi olmayacak, benzer olmayan birimlerin organik dayanışması, işbölümü üzerine kurulu dinamik bir ekonomi üzerine oturacak şekilde başlatılmıştır.

Milliyetçiliğin ortaya çıkış koşulu olarak, dış etken belirlendikten sonra birde iç etkenlerden bahsedebiliriz. Ulusçuluk modern çağların bir ürünü olup Avrupa'da ortaya çıktığını bununda bir takım faktörlerin sonucunda gerçekleştiğini söyleyen T. Bottomore'e göre bu koşullar mutlak monarkların 18. yüzyıla kadar gerçekleştirdikleri merkezi yönetimin gelişimi ile belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan kendini farklı bir etnik ve kültürel karaktere sahip ve monarkın yönetimi yerine halk egemenliğini kurmak için, kendi kaderini kendisinin belirlemesi fikrini siyasal hayata geçiren milliyetçiliğin doğmasıdır. Bu gelişmelerin arkasındaki itici güç ise; burjuvazinin gelişip güçlenmesi olmuştur.

Yeni bir güç olarak tarih sahnesine çıkan girişimci sınıf, yani burjuvazi, çıkarları doğrultusunda ulusal devlet etrafında birlik çağırısı yapmıştır. Çünkü ulus ya da millet yeni bir oluşumdur ve yerleşik ulus öncesi hiçbir kurumla ilişkiyi çağırıştırarak hiçbir bireyi dışlamamaktadır.

Modern millet liberal ideolojinin parçasıdır. Millet mantıksal zorunluluktan çok, uzun süredir birlikte anıldığı, büyük liberal sloganların kalıntısıyla bağlantılıdır. Çünkü özgürlük ve eşitlik, kardeşlik içindi. Bir başka biçimde ifade edersek, milletin kendisini tarihsel bakımdan yeni olduğu için muhafazakar ve geleneksel çevreler tarafından karşı çıkılıyor, bu yüzden de onların muhaliflerince çekiçi geliyordu.

Zamanla kapitalizm bir dünya sistemi haline gelip, emperyal bir niteliğe bürününce kapitalist yolla ilk gelişen ve kıtalar arası imperatorlukları oluşturan batılı uluslar zamanla milliyetçilik ideolojisini yayılmacılıklarının bir aracı olarak kullanmışlardır.

Milliyetçilik artık, Avrupa'da filizlendiği dönemde olduğu gibi bir ulus oluşturma, dayanışma ideolojisi değil, sömürgeleştirilen toplulukları, toplumları geri bıraktıracı bir işlem görmüştür. Doğallıkla bir süre sonra bu emperyalist milliyetçilik sömürge ve yarı sömürgelelerde karşıtını doğuracaktır.

mürgelerde karşıtını doğuracaktır. Milliyetçilik ulus olmanın, oluşturma-bilincidir. Dünya toplumlarının ulus öncesi sosyal oluşumlardan dünya talan edilerek, eşitsiz bir dünya sisteminin yaratılmasına neden olunmuştur. Şu halde batı milliyetçiliği ulusal birliği sağlayarak hız kazandırdığı toplumsal gelişme sürecinin yanında aynı zamanda, ekonomik yayılmacılığın ve sömürgeciliğin aracı olmuş ve giderek saldırganlaşarak ırkçı bir niteliğe bürünmüştür.

Bu aşamada milliyetçilik artık, Avrupa'da filizlendiği dönemde olduğu gibi bir ulus oluşturma dayanışma ideolojisi değil, sömürgeleştirilen toplulukları toplumları geri bıraktıracı bir işlem görmüştür. Doğallıkla bir süre sonra bu emperyalist milliyetçilik sömürge ve yarı sömürgelelerde karşıtını doğuracaktır.

Özetlemek gerekirse milliyetçilik, ulus olmanın eyleme dönük bilincidir. Her ideoloji gibi kaynaklandığı toplumun, toplumsal

katmanın özelliklerini, istemlerini, özlemlerini, gereksinimlerini dünya ve toplum görüşlerini yansıtır. Toplumsal gelişmenin belirli bir aşamasında, yani belirli yapısal koşullara karşı ideoloji olarak benimsenir.

Batıya özgü olan bu uluslaşma modelinin evrensel bir geçerliliğinin olduğunu söyleyemeyiz. Ulusun, ulus-devlet ve kapitalist üretim ilişkisiyle beraber toplumsal bir biçim almasıyla birlikte batı dışı toplumlarda uluslar oluşturmaya çalışmışlardır. İktisadi bir temeli olmadığından oluşturulmaya çalışılan ulusallık siyaseten olmaktadır. Ekonomik gerçeklik atlanıp, siyaset öne çıkınca oluşturulmak istenen topluluklarda birleşmelerde sorunlar yaşanmıştır. Tepeden bir dayatmayla ulus oluşturma sakıncaları görülmüştür. Tabandan destek olmayan üst örtü yaratılma çalışmaları, süreç içinde dağılmaya yüz tutmuştur.

-SÜRECEK-

Ekonomik gerçeklik atlanıp, siyaset öne çıkınca oluşturulmak istenen topluluklarda birleşmelerde sorunlar yaşanmıştır. Tepeden bir dayatmayla ulus oluşturma sakıncaları görülmüştür. Tabandan destekli olmayan üst örtü yaratılma çalışmaları, süreç içinde dağılmaya yüz tutmuştur.

Dalgalı Deniz...

Gerçeklik bu olmalı. İnsanın kamburlaştığı, nasırlaştığı sömürünün yüzlerdeki kırışıklardan sayıldığı, insanın insansızlaştığı, insanın insana açlığı...

Sömürüyü hiç bu kadar yalın ve yakından görmemişim. Dünya gerçekliği bu olmalıydı. Herkes toplumun kendine biçtiğini kabul ediyor, düzenin köhnemiş paslanmış dişleri arasında yoğruluyordu..

İlk gözüme çarpan koşuşturma ve telaş idi, evet gerçeklik bu olmalıydı, sınıfların müzeye kaldırıldığını iddia edenler bu coğrafyaya uğramamış olmalıydılar. Bazıları başkalarının cebelleşmesini soluk soluğa dünyayı sırtında taşıyanları şöyle bir göz ucuyla kestirip kendilerine biçilmiş küçük dünyalarında daha iyi yaşamının ideallerini gerçekleştirmenin hesabında, diğerleri bugünü kurtarmanın peşinde. Adeta arala-

rında duvarlar örülmüş gibi bu kadar yalın ver tüm çıplaklığıyla gerçek.

İleride kapkara insana benzemeyen koca kafalı ufak sıska çocuklar çöplerde bir şeyler arıyor, yoldan geçenler uzaklaşıyor terdirginleşiyor. Herkes yerini bilmeli ona göre yaşamalı, hem böyle olmasa niye Tren de orda burada birinci ikinci sınıf diye bölümler yapıldı?

Belki bu toplumun çeşitliliği ve tek farkı tüm bireylerin içine nüfus etmiş benliğine işlemiş o feodallik, iradesiz kendi ağzı dili olmayan dürtülerle yaşayan karanlık gizli ve kabullenmiş görüşlerin hakim olduğu davranışlar. Kendine yabancı, dar döngüler sapa sarmış tüm benliğini. Zaten kendine hiç sıra gelmiyor ki.

Bir şeyler ters gidiyordu bu konu hakimdi ama bir şeylerin değişmesi "imkansızdı". Uzaklaş-

mak gerekir di tüm bu kokuşmuşluktan, kafalar çakır olunca umursamaz bakışlarla pek de güzel görünüyordu hayat. Birden boşalıyordu her şey, ipsiz kuklalar geçekten ipsiz miydi?

Geçmişten gelen tüm değerler ağır basıyordu, her haksızlıkta onların belasını bulacağını ümit ediyor, aile sıcak bir ev olarak hazır bekliyor, bir rüzgar tüm değerleri zorluyor, caresizlikle sınıksız sarılıyor iplere..

Kürdün türküsü uzun olur derler, çünkü Kürt hep dağlardadır. Doğayla bütünleşmenin şairsel bir armağanı olsa gerek.

Doğa kanunu işliyor, emek toplumsallaşılıyor çünkü onlar hep üretiyor çünkü onlar hep krizde, "onlar" da her geçen gün zenginleşiyor. Tek bildiğim bu uzun Türkü bir gün halaya duracak o gün dünden çok daha yakın.

Kemal Keskin

PARTİNİN ÖNDERLİK ÇİZGİSİNİN GELİŞİMİNİN ULUSLARARASI KOŞULLARI

Baburam Bhattara

Proletarya kesinlikle enternasyonal bir sınıf olduğundan, proleter devrim biliminin gelişimi de aynı kesinlikle uluslararası bir seviyede ideolojik mücadele ve sınıf savaşımı ile belirlenir. Partimizin "kılavuz çizgisinin"nin, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in uluslararası düzlemdeki gelişim zincirinin bir halkası olduğunu anlamalıyız.

Proleter devrim biliminin yaratıcıları Marx ve Engels'in yaşamları süresince Marksizm-başta anarşizm ve sonradan reformizm olmak üzere çeşitli proleterya dışı akımlarla karşı gayretli bir mücadele verdi ve bu süreçte gelişti. Ancak Marx ve Engels'in ölü-

münden sonra, kapitalizmin emperyalizme dönüşmesiyle ortaya çıkan -nesnel ve öznel- değişim ve mücadele sonucunda iki yeni Marksist akım ortaya çıktı. Birincisi devrimci akımdı, öteki ise revizyonist-reformist bir akım. Devrimci akım, Lenin, Stalin ve Mao'nun önderliğinde devletin, sürekli devrimin, proleterya diktatörlüğünün sınıf karakterini taşıyarak, Marksizm-Leninizm-Maoizm'e(MLM) doğru gelişmiştir. Öte yanda sınıf devleti kavramından uzaklaşarak, barışçı dönüşüm, resmi demokrasi vs. gibi kavramlar üzerine vaaz vermeye başlayan reformist-revizyonist akım; Bernstein, Kautsky, Kruşçev

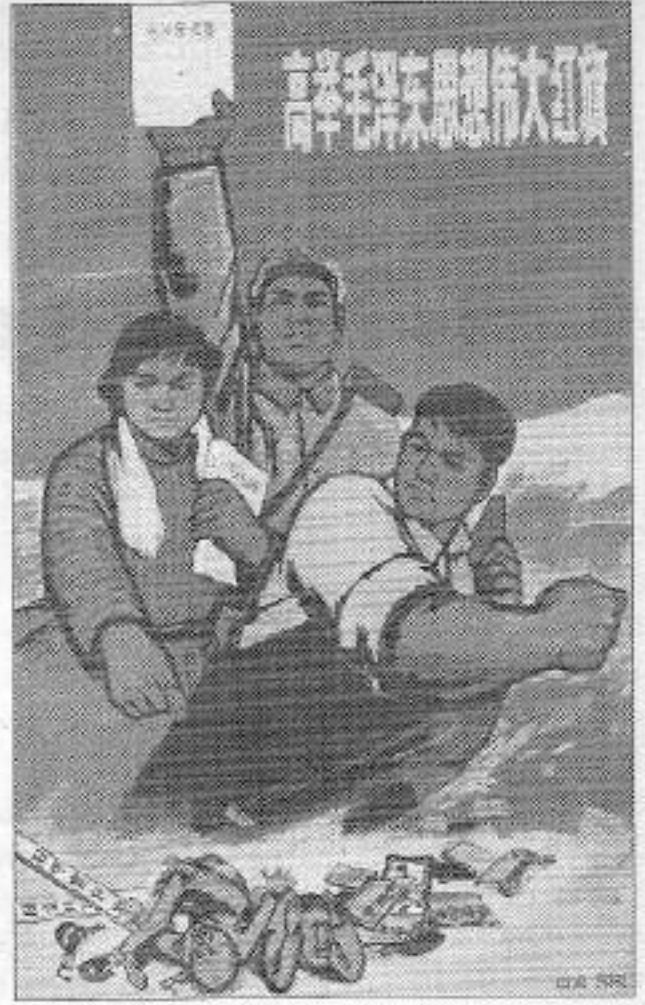
ve diğerlerinin liderliğinde sürekli dejenere oldu ve en sonunda Yeltsin'in açık tasfiyeciliğine (açık kapitalizmine) dönüştü. Paris Komününden Büyük Proleter Kült Devrimi'ne(BPKD) kadar tüm devrim deneyimleri göstermiştir. Değişen nesnel koşullarda proleter devrimin temel dayanaklarının uygulanması Marksizmin yitirici bir şekilde MLM'e gelişmesine; devrim biliminin temel dayanaklarının terk edilmesi ve bunlarda revizyon yapılması dâhil yeni oluşan akımın kendi yok oluşuna ya da karşı-devrimin bir araç haline gelmesine neden olmuştur. 20. yy'ın sonunda Rusya ve Çin de dahil olmak üzere b

çok eski sosyalist ülkede revizyonistler önderliğindeki karşı-devrim olayları, Mao döneminin sonuna kadar gelişmesini sürdüren MLM'nin proleter devrimin tek bilimi olduğunu ve geri kalanların da Marksizm'in kabalaştırılması-basitleştirilmesi anlamına geldiğini ispat ediyor. 1976'da Mao'nun ölümünden ve Çin karşı-devriminden sonra Devrimci Enternasyonel Hareket(DEH) ile ilişkili komünist partiler (Peru vs.) ülkelerinde MLM'i uygulamaya devam ettiler. Bu uluslararası hareketin içinde bir parça olarak da biz, Nepal Komünist Partisi(Maoist), ülkemizde MLM devrim bilimini uyguladık ve bu süreçte "Partinin önderlik çizgisi" kavramı kristalleşti, açığa çıktı.

Burada Partimiz tarafından, MLM'yi geliştirip yerleştirirken, bu bilimin şimdiye dek vardığı en yüksek nokta olan Çin BPKD'nin deneyimlerinden yola çıkarak daha da ileri atılmak gerektiği konusuna yapılan vurguyu iyi kavramak gerekir. Çünkü "Partinin önderlik çizgisi"nin asıl kökleri BPKD'ne dayanır ve onu kavramak BPKD'nin temellerini anlamaksızın imkansızdır. MLM'nin dayandığı ideolojik temeller; proletaryanın devrime önderlik etmesi için öncü olacak bir Komünist Partisi ve devletsiz komünizm için bir geçiş aşaması olacak bir proletarya diktatörlüğü

(ya da bir demokratik halk diktatörlüğü)dür. Bu temelleri hiçe sayan gerici ve revizyonistleri bir kenara koyup bu temellere sıkıca sarılmış olan devrimci komünist kampa gelsek, bu evre-sinde Marksizm'in en birincil derdinin, Komünist Partisi'nin içinden yeni bir bürokrat-kapitalist sınıfın gelişmesi

ve bunların önderliği altında tüm sosyalist ülkelerde -Çin ve Rusya dahil- karşı-devrimci olayların görülmesi paradoksuna bilimsel bir çözüm getirmek olduğuna görürüz. Başka bir deyişle, Komünist Partisi'nin proletaryanın öncüsü olarak ve sosyalist (veya Yeni Demokratik) devletin kendi ortadan kalkışına doğru ilerlerken proletarya diktatörlüğü olarak kalmasını garantilemek için bir metod arayışı, yoldaş Mao'nun zamanında Marksizm-Leninizm'in önemli bir meselesiydi. Şüphesiz bu metodun hazır bir

formülü olamazdı; bu metod, ancak devrimci diyalektiğe uygun bilimsel bir süreç sonucu bulunabilirdi, Mao'nun önderliği altında gelişen BPKD, ya da "devrime proletarya diktatörlüğü altında da devam etmek"; bu arayış sürecinde icat edilmiş bilimsel bir yöntemdir ve özünde 'Marksizm-Leninizm'i 'Marksizm-Leninizm-Maoizm'e yükseltmiştir.

Şimdi biraz daha geriye gidelim ve Uluslararası Komünist Hareket'in(UKH) gelişimini gözden geçirelim. Komünist Partisi'nin proletaryanın öncüsü olarak ve

Nepal Halk Savaşı'nın atılım ve sıçrayışlarla ilerlemesi ve bu sayede MLM bilimini uygulamaya koyarak "Partinin Önderlik Çizgisi"ni damıtması, emperyalizmin kıyıya attığı Üçüncü Dünya'nın devrim için olgun hale gelmesi sayesinde.

sosyalist devletin(Sovyet güçleri) proleterya diktatörlüğü şeklinde organize edilmesi konsepti, 20.yy başlarında Lenin'in önderliğinde gelişti. Ancak, hem tecrübe eksikliği, hem de Mao'nun sözleriyle yoldaş Stalin'in düşüncesindeki metafiziklik nedeniyle, Stalin döneminde birçok hata Sovyet Rusya tarihinde ilk kez gerçekleşti. Stalin bir yandan toplumda sınıflar oldukça Komünist Partisinde ve sosyalist devlette de bu sınıfların(yansımalarının) olacağını ve sınıf mücadelesinin yeni şekiller alacağını doğru bir şekilde kavrayamadı ve Parti'yi bir monolit olarak gördü; öte yandan da partideki ve toplumdaki proleter olmayan güç ve akımlara karşı halkın ve kitlenin aktif katılımına dayanacağına teknik ve bürokratik yöntemlere yaslandı. Bundan başka, sosyalizmin inşası sorununda bir çeşit ekonomik determinizm hüküm sürüyordu ve merkezi planlama ve kontrolün üstüne, emekçi kitlenin inisiyatifini boğan tek yanlı bir güç konmuştu. Sonuç olarak, yoldaş Stalin yaşamı boyunca

proleterya partisinin ve sosyalist devletin korunması ve güçlendirilmesi için büyük katkılar yapmış olsa da; devrimci mirasçılar yetiştirecek bir süreçten yoksun olduğu için, ölümünden sonra devam edilemedi, hem Parti hem devlet Krusçevci karşı-devrimcilerin eline geçti.

Bu tarihi koşullarda yoldaş Mao, UKH'in sorunlarını yeni bir biçimde ele alıp çözmek için yeni bir girişim başlattı. Bu yüzden, Çin Demokratik Devrimi sırasında da, Stalin önderliğindeki 3.Enternasyonel'in birçok mekanik direktiflerini uygulamadı; yeni devrim ve sosyalist inşa modelleri yarattı(örneğin Yenan modeli). Bu süreçte, özellikle SSCB'nde 1956'daki karşı-devrimden sonra, Çin'de yeni bir sosyalist inşa modeli başlatma ve uygulama çalışmalarını hızlandırdı (üretim güçlerindense üretim ilişkilerinin geliştirilmesine önem verilmesi; tarım ve endüstrinin, şehir ve kırsalın, küçük endüstri ve büyük endüstrinin 'iki ayak üzerinde yürümek' politikası dahilinde dengeli gelişmesi vs.) ve "Büyük İleri

Atılım" gibi kampanyalar yürüttü. Tüm bunlara ideolojik temel sağlamak için, "On Büyük İlişkiler Üzerine" "Halk Arasındaki Çelişkileri Doğru Ele Almak Üzerine" "Sovyet Ekonomi-Politikası'nın Bir Eleştirisi" vs. gibi önemli teorik ürünler üretti. Böylece, yeni bir devrim getirme denemesi ve ekonomik temelde de kitle çizgisinin uygulanması ile birlikte, Parti ve devletin üstyapısında devrimci kabarmalar yaratmak için 1965'ten 1976'da Mao'nun ölümüne kadar sürecektir olan, BPKD başlatıldı. BPKD, Çin'i yerinden sarsan devrimci fırtınaları ülkenin her yerine yaydı. Dünya proleter hareketinin geldiği en yüksek nokta olan, Paris Komünü ve Ekim Devrimi'nin mirasçısı olan BPKD'nin analizini yapacak olursak; özünde kitle çizgisi politikasını proleter ideoloji ve politika yararına uygulayarak; Partide, ülkede ve toplumda (devrimden önce-sonra) iki çizgi mücadelesini, sınıf mücadelesini sürekli devam ettirmeye dayandığını görürüz. Başka bir deyişle, BPKD'nin amacı proleterya önderliğinde

(temelde Parti ve devlet olmak üzere) tüm üstyapı alanlarında sürekli devrimi sağlamakken, "kitle çizgisi" onun metodu veya şeklidir. Bir yandan bu koşullarda heryere yoyılmış olan "isyan etmek meşrudur" "Akıntıya karşı koymak devrimcidir" "parti merkezlerini bombalayın" gibi sloganları; öte yandan da "kitleleri cesurca ayaklandırın" "siyaseti kumandaya getir" gibi sloganlar eşliğinde Parti ve devleti, kitlelerin ve sınıfın ihtiyatlı bakışlarına tabi tutmak için proletarya demokrasisinin en iyi uygulamasının yaratılmasını ve Paris Komünü'nün ışığında devrimci komiteler ve kongreler toplanmasını hatırlamak gerekir. Bütün bunlar kitleleri ve kadroları, gericilik ve oportünizme karşı isyan etmeleri için motive etti;devrimi devralacak milyonlarca mirasçı yetiştirildi. Ve yine bütün bunlara rağmen Mao'nun ölümünden sonra karşı-devrim olması, sadece kısa bir süre uygulanmış olan bu sürekli devrim teorisi; karşı-devrimleri devrimlerin izleyeceği ve sosyalizmin komünizme ancak bir seri devrim ve karşı devrimden sonra dönüşeceği yönündeki bilimsel gerçeği kanıtlıyor. Ve bu yüzden bugün BPKD'nden MLM'in yaratıcı uygulanması-geliştirilmesi için bir başlangıç noktası olarak bahsederek; onu, ona temeli kitle çizgisine dayanan, Parti ve toplumda sürekli bir

iki çizgi mücadelesi olarak görmeliyiz

Hatırlamakta-yarar var ki, 1960-70'lerde Kruşçev revizyonizminden kopuştan hemen sonra, tüm dünyada Maoist devrimciler BPKD'nin sadece gericilik ve oportünizmle 'mücadele' ile ilgili kısmına tutundular; ancak onun ayrılmaz bir parçası -ve pratik açıdan bakınca daha önemli- olan kitle çizgisi bileşenini kavrayamadılar.Bu yüzden ciddi güçsüzlükler gösterdiler, sekterlik ve dogmacılık hastalığına tutuldular ve birçok küçük gruba ayrıldılar. Teori alanında oldukça gelişmiş olmalarına rağmen, organizasyon ve güç açısından neredeyse hiçliğe indirgendiler. Ancak sonraki dönemlerde, 'isyan' ve 'kitle çizgisi' bileşenlerini birarada algılamak ve bunun sonucunda Maoist hareketi tekrar dünyada öncü konuma getirmek yönünde pozitif bir eğilim gelişti. Partimiz Nepal Komünist Partisi(Maoist), Nepal Halk Savaşı ve "Partinin Önderlik Çizgisi" bu pozitif gelişmeler zincirinin son halkalarıdır.

Uluslararası duruma objektif bir bakış açısıyla bakılırsa, devrimci komünist hareketin dünya çapındaki karşı-devrim dalgasından sonra bir ayağa kalkışı görülür. Bu aynı zamanda emperyalizmin 1970'lerde başlayan ve doksanlarda II. Dünya Savaşı'ndan sonraki en kötü noktasi-

na gelen kriz dalgasının objektif bir sonucudur. Nepal Halk Savaşı'nın atılım ve sıçrayışlarla ilerlemesi ve bu sayede MLM bilimini uygulamaya koyarak "Partinin Önderlik Çizgisi"ni damıtması, emperyalizmin kıyıya attığı Üçüncü Dünya'nın devrim için olgun hale gelmesi sayesinde.

"Hiçbir politik parti pratiği derinliği ile kavramadan, devrimci bir teori ve tarih bilgisiyle donanmadan büyük bir devrimci harekete önderlik edemez."

Mao Zedung [ÇKP'nin Ulusal Savaşta Rolü]

"Doğal olarak her parti lideri başarılar görmek ister ve bu iyi birşeydir. Ancak insanın daha önemli şeyler için anlık başarılarından vazgeçme cesaretini göstermesi gereken durumlar vardır. Özellikle sonunda başarıya ulaşması o kadar kesin olan ve yaşamımız süresince gözlerimizin önünde o kadar gelişmiş olan bizimki gibi bir parti için, anlık başarı asla her zaman ve kesinlikle gerekli değildir."

Friedrich Engels [A.Bebel'e Mektup, 20 Haziran 1873]

"Bu yazı Nepal Komünist Partisi (Maoist)' merkezi yayın organı The Worker'in Ekim 2002 tarihli 6. sayısının İngilizce baskısından Özgür Düşün Kolektifince Türkçe'ye çevrilmiştir.

Müştak Erenus'u kaybettik, saygıyla anıyoruz.

1915 yılında Şam'da (Suriye) doğdu. 5 Kasım 2002 tarihinde İstanbul'da yaşama veda etti. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Avukatlık yaptı. 1940'lı yıllarda Yücel Dergisi çevresindeki şairler arasında yer aydı. Yücel şairi olarak tanındı. Erenus'un asıl kişiliği 60'lı ve 70'li yıllardaki şiirleriyle belirginlik kazanarak yeni bir aşamaya ulaştı. Şiirleri, Yücel Dergi-

si'nin dışında İnsancıl, Kaynak, Sanat Emegi, Şadırvan, Toplumsal Kurtuluş, Yeni İnsan, Yenitürk, Yurt ve diğer yayın organlarında yayımlandı. Şiirlerinde biçim alanında özlülük ve izlenimci öğeler belirgindir, şiirlerinin ağırlıklı konu ve izlegini insanı ve doğa sevgisi yaşama sevinci toplumsal eleştiri oluşturur.

İTİNİZ

Siraselvilere yeni dikilen besyıldızlı otelin
koca kapısında 'Push it' diye yazmışlar
Elin Amerikani it'e Push der
Oysa bizde
Pust iki okka gaza
koca dünyayı çocuklarıyla ölüme satan
it'e derler
Çocuklar ağlamasın
Çocuklar ağlamasın
Hiç ağlamasın
Güneşte yunmuş bir damla su.
Ama siz ağlayın payınıza düşeni
Bilerek, ederek
Ve de hiç hak geçirmeden
Bu perişan rahatlığınıza
Ne hale getirdiniz bu dünyayı
Namusluca, utanarak ağlayın
Ama çocuklar ağlamasın
Hiç ağlamasın
Yaşadıkça

Büyük denizler bombos
Bir dut ağacının dibi
Yeşil yapraklar yamalanmış göklere
Kuşlar o kuşlar
Her zamanki başıboş hürriyette
Çıkmam göklere
Pembe mavi bulutlar yerlerinde
Ben yeryüzünde doğmuşum
İçmişim sularını taş yosunlu çemelerin
Taşlamışım güzel kuşları
Şarkı söylemişim karanlık sokaklarda
Korkulara
Ve bu şarkı sürmüş gelmiş bu lokmada
Küsmemişim
Bulutlara yıkılmışım inadi
Umutlanmış
İnsan olmuşum

Sokağın e s i

Ö.D: Neden Üniversite?

A.C. (M.Ü. Gazetecilik Böl.): Babamın işçi olması ve yıllarca sömürülmesi benim üniversiteyi ve gazeteciliği tercih etmemin asıl nedenidir. Onların sesi olabilmeliydim.

Ö.D: Üniversitenin bu ihtiyacınıza cevap olabileceğini düşünüyor musunuz?

A.C: Üniversitelerde öncelikle yapılması gereken yaratıcılığın geliştirildiği, düşüncelerin rahatlıkla söylendiği bir ortam oluşturmaktır. Bunlar sağlanınca, eğitimden bahsedebiliriz; bilimsel, özgür eğitimden...

Ö.D: YÖK'ü tanıyor musunuz?

A.C: Türkiye'de siyasi düşüncelerinden dolayı maliküm olan bir çok insan var. Bu durum üniversitede de kendini açıkça gösteriyor ve adına "YÖK" deniliyor.

YÖK öğrencilerin birleşmesinden korkuyor, bunun önüne geçmeye çalışıyor. Üniversiteler demokrasinin en gelişmiş kurumları olması gerekirken bugün bakıyoruz, hala saçından, sakalından, başörtüsünden dolayı okula giremeyen öğrenciler var.

YÖK, eğitimin önünde, özgür, aydın öğrencilerin önünde bir engeldir diyorum.

Ö.D: Yeni Yök Yasa Tasarısı'ndan haberiniz var mı?

A.C: YÖK, parası olan okusun, parası olmayan okumasın diyor, dolayısıyla da globalleşen dünya sistemini, üniversiteye taşıyor, bu da eğitimin sömürülmesi, insanların sömürülmesi anlamına geliyor.

E.G(M.Ü RTS 3. Sınıf): Askere gitmemek için.Üniversiteden bir beklentim yok, ilgi alanımı geliştirmiyor; hayata hazırlamıyor çünkü.

Ö.D: YÖK?

E.G: Konuşursam, karşımda onu bulurum.

Alpay Aydın (İ.Ü İktisat Fak. 3. sınıf).Bir şekilde kendimi eğitmem, geliştirmem gerekiyordu; ama üniversite bu ihtiyacımı karşılayamadı.

YÖK, kötü, gereksiz bir kurum. Üniversitelerin bağımsızlığını engelliyor.

Yeni Yök Yasa Tasarısı, üniversitelerin özelleştirilmesini getiriyor.

M.P (M.Ü İletişim Fak. 2. sınıf): İdeallerimi gerçekleştirmek için üniversiteye girdim. Üniversiteyi gördükten sonra ihtiyacımı karşılayacağını düşünmüyorum. Çok şey bulamadım burada. Eğitim yeterli değil. İngilizce göremedik, teknik imkanlar yok.

Gelecek için kaygılanıyorum. Henüz 2. sınıfta olmama rağmen iş bulamamanın derdindeyim. İşsiz olan beş bin gazeteci var. Ben de onların arasında olacağım diye korkuyorum. Dört seneni bu okula ver ve sonunda alacağın hiç bir şey olmasın.

Üniversitede gördüğüm en büyük sorun, öğrencilerin duyarsızlığı, kayıtsızlığı tabii ki.

YÖK mü? Sağolsun bizi yeteri kadar katletti. Biz şu okuldan içeri girerken şemsiyemizi astığımız gibi görüşlerimizi de mi asacağız? Sınıfta konuşacağım; ama hoca ne der, nasıl tavır alır bana, düşüncesiyle çekiniyorum.

Her şey bizim aleyhimize geliyor bu sistemde. Kuşatılmış durumdayız. Basın da YÖK'ten yana. Gerçekleştirilen eylemlere çok az yer veriyor.

Hayır, Yeni Yök Yasa Tasarısı'nı duymadım, bu konuda hiç bir şey söyleyemem.

Esra Pelek (İ.Ü Eğt. Fak. Fransızca Öğr.): Üniversite diploması olmadan bir şey yapamayacağımdan burdayım.

Benim gördüğüm en büyük sorun bir devlet makamında olduğu gibi burada da var olan bürokrasidir.

İlkokulda yanlışlıklar yapılıyor, üniversiteye kadar devam ediyor. Bence, insanların mesleki yönde eğitimi ve buna çocuk yaşta başlanılmalıdır. Eğitimi bir yük değil, zevk haline getirmek gerek.

YÖK hakkında hiç bir bilgim yok.

Pelin Germiyen (İ.Ü Eğt.Fak.): Meslek sahibi olmak için üniversitedeyim. Fakülte'deki sorun-

lara değineceğim sadece, çünkü genel anlamda üniversitelerde ne gibi sorunlar var bilemiyorum.

Maddi olaneksizliklerden dolayı, sosyal aktiviteler, kurslar sağlanamıyor. Okulun kantini bile yok, dışarda oturmak zorunda kalıyoruz.

Eğitim Fakültesi'ndeyim; ama gördüğümüz derslerin pratiğini yeterince yapamıyoruz. Yine de çok kötü bir eğitim sistemidir diyemeyeceğim.

Ö.D:YÖK?

Burada çok protestolar yapıyor YÖK'e dair ama ben hakkında hiç bir şey bilmiyorum.

M.A (M.Ü): İş bulmak için girdim üniversiteye. Gazetecilikte okuyorum, torpilim var. Okulu bitirince işsiz kalmayacağım. Hocalarımdan ve eğitimden memnunum; ama okulun kampüsü bence en büyük sorun.

YÖK' ü duydum; ama nedir, ne iş yapar bilmiyorum. Onunla ilgili sadece kötü haberler duydum bu kadar.

H.Ç.(M.Ü. İletişim Fak. 2. Sınıf): Eğitim için her şeyin başında yer aldığına inandığım için üniversite. M.Ü. beklentilerimi karşılayamadı; ama eğitim kalitesinin yüksek olduğu okullar var Türkiye'de. Oralarda olabilirdim.

Okulun fiziki koşulları çok kötü. Okula başladığımda çadırlarla karşılaştım, barakalarda ders yapılıyordu. Sinevizyon, bilgisayar, fotoğraf gibi teknik derslerden yoksunuz, kaliteli eğitim alamıyoruz.

Üniversitede değil, ama sonrasında gördüğüm en büyük sorun işsizliktir.

YÖK, sınavları düzenler, insanların hayatına yön verir. Üniversiteye girersen yine karşına dikilir. Özgür bir eğitimin olmaması hatta şu an kantin masalarında oturmamız bile YÖK'le ilgilidir diyorum.

Yeni Yök Yasa Tasarısı mı? Hayır, duymadım.

Bedir Olağan(İ.Ü Eğt.Fak. 4. sınıf): Bir iş sahibi olabilmek için tercih ettim üniversiteyi, başka

bir amacım yoktu. İlkokul, lise mezunları işsiz, şu an iş bulan kesim üniversite mezunlarıdır.

Üniverstede en büyük sorun YÖK'tür. YÖK öz-gürlüğü kısıtlıyor, eğitim sistemine müdahale ediyor, üniversitelerin özerkliğine karşı geliyor.

Yeni Yök Yasa Tasarısı'nı duydum, ama bu konuda bilgim yok.

Ü.K(i.Ü Maliye 1. sınıf): Kendimi geliştirmek için buradayım. Beklediğimden daha iyi bulduğum için önemli bir sorun göremiyorum üniversitede. Okuldan ve eğitimden memnunuz.

Ö.D: YÖK'ü tanıyor musunuz?

Ü.K: Maalesef karşıyım ben de.

Ö.D: Okuldan ve eğitim sisteminden memnunuz olduğunuzu söylüyorsunuz; ama YÖK'e karşıyız.

Ü.K: Evet, bilemiyorum. Belki de sorunları göremeyişimin nedeni okuldaki ortamımdır.

Selin Dinç(i.Ü Eğt.Fak. 2. sınıf): Başka bir seçeneğim olmadığı için buradayım. Eğitimsiz hocalar, ezberci eğitim sistemi ve YÖK üniversitede gördüğüm büyük sorunlardır. YÖK'e, sistemin eğitimdeki canavar kolu, eğitime hükmeden, kendi pençelerine alan kuruluş diyebiliriz.

YÖK bir de yeni bir Yök Yasa Tasarısı çıkarılmış. Yasada yemekhanedeki işçilerin çıkartılıp yerine rektörlükten burs alan öğrencileri çalıştırmak maddesi geçiyormuş. Böyle bir yasa gündemdeymiş.

Hatice Akgül(i.Ü Eğt. Fak. 1. sınıf): Birçok insan, meslek sahibi olmak, iş bulmak, para kazanmak için giriyor üniversiteye. Ama ben, eğitim ve kültür açısından bakıyorum üniversiteye. Bu eğitimi alabileceğime inandığım için buradayım.

Ö.D: Peki umduğunuzu bulabildiniz mi?

H.A: Ben, ek yerleştirme ile girdiğim için bu soruyu cevaplamak benim için çok erken.

YÖK'ü çok iyi tanıdığımı, bildiğimi söyleyemem.

İstanbul'un dışından gelen arkadaşlarımı ekonomik sıkıntılar çekiyorlar, harçları yatıramıyorlar. Bunları görüyorum ve bilim, eğitim parasız olsun istiyorum.

Esra Avcı(i.Ü Eğt. Fak. 1. sınıf): Öğretmen olmayı çok istemem, üniversiteye girmem için bir nedendi. Amacıma ulaştım; ama zorlukları şimdiden yaşıyorum. Ben, köyden geldim. Ne bir kredi ne de bir burs alıyorum. Tamamiyle aileme bağılıyım. Ne kadar yardım edebilir ki onlar. Her şey parayla, yemesinden tutun, yürümesine kadar.

Eğitim mi? Benim tek sorunum parayla olduğu için onu da sorgulayamıyorum.

YÖK hakkında hiç bir bilgim yok.

Ö.E(M.Ü İletişim Fak. 3. sınıf): Belli bir mesleğe yönelik eğitim alabilmek için üniversiteyi seçtim. Üniversite dışında başka bir olanak da yok zaten.

Okuldan, daha fazla bir şeyler beklerdim. Sosyal aktivitelerin olmasını isterdim; ama Marmara Üniversitesi'nde hiçbir şey yok. Bence, üniversitelerde en büyük sorun, eğitimin kalitesizliği. Özel üniversitelerin kalite seviyesine getirilmesi gerekiyor.

YÖK benim için çok anlam taşıyor. Basından takip ettiğim kadıyla üniversitelerin özerkliğine karşı.

Yeni Yök Yasa Tasarısı'nı duydum; ama bu konuda bilgi sahibi değilim.

E.A (M.Ü Halkla İlişkiler Böl. 2. sınıf): Meslek edinmek için üniversiteye girdim. Öğrencilerin başı başluğu, ülkenin sorunlarına eğilmeyişleri benim üniversitede gördüğüm en büyük sorundur.

YÖK mü?

Daha demokratik bir hale getirilebilir diye düşünüyorum, bunun için de reformlar gerekir.

Yeni YÖK Yasa Tasarısı lafta kaldı bence. Okullar özelleştirilirse kimse okuyamaz. Ülkenin durumu belli.

YARIN

Lu Sun

Elinde bir kase şarap tutan kırmızı burunlu Gong, birden başıyla bitişik evi işaret etti.

- Ses seda yok, çocuğa bir şey mi oldu acaba?

Mavi derili Awu kasesini bıraktı ve arkadaşının sırtına bir yumruk indirdi.

- Bak hele... Yine duygusallaştın demek! dedi boğuk boğuk.

Çok ücra bir kasaba olan Luzhen oldukça eski kafalıydı. Halkı, saatin ilk vuruşundan önce kapılarını kapar, yataklarına girerdi. Yalnızca iki hanenin sakinleri gece yarısına dek uyanık kalırdı: Biri barının çevresinde sürekli olarak neşe içinde yiyip içen birkaç kişinin olduğu Huzur Tavernası; diğeri de bitişikteki 4. Shan'ın (1) kansının yaşadığı evdi. İki yıldır dul olan kadının, kendisi ve üç yaşındaki oğlunun geçimini sağlamak için pamuk eğirmekten başka yapacak bir işi yoktu. Bu yüzden a da geç uyurdu.

Birkaç gündür çkrik sesi duyulmaz olmuştu. Gece yarısına dek uyanık kalan sadece iki hane olduğu için, yalnızca Yaşlı Gong ve diğerleri 4. Shan'ın kansının evinden gelen sesi fark edebilirdi. Tabii ki, bir ses gelmeyince de, yine onlar fark edebilirdi.

Yediği yumruktan sonra rahallamış görünen Yaş

lı Gong, şarabından büyük bir yudum alıp, ardından bir şarkı tutturdu.

Bu esnada 4. Shan'ın karısı, kucagında birinci oğlu Bao'er'le, yatağın kenarına ilişmiş, oturmakta yadı. Dakuma tezgahı yerde öylece duruyordu. Lambanın puslu ışığı, yüksek ateşin etkisiyle moraran Bao'er'in yüzüne düşüyordu.

"Tapınağa ip bağladım, tanrılara adaklar adadım, yeter ki iyileşsin diye. Hala iyileşmediyse, e den ne gelir? Bir de Doktor Ho Xiaxian'a götürüyor. Ama belki de yalnızca geceleri kötüleşiyordur. Sabah olunca ateşi düşer, nefesi düzelir yeniden. Bunun gibi bir sürü hastalık var" diye aklından geçirir 4. Shan'ın karısı.

Basit bir kadın olan 4. Shan'ın karısı b "ama"nın ne ürkütücü bir sözcük olduğunu bilmiyordu. "Ama" sayesinde kötü şeyler iyiye, iyi şeyler de kötüye dönüşebilirdi. Yaz gecesi kısadır. Gökyüzü doğudan ağarmaya başlamıştı. Çok geçmeder Yaşlı Gong ve diğerleri şarkı söylemeyi bıraktılar. Şafağın gümüşü ışıkları pencerenin aralıklarında içeri sızmak üzereydi.

Öteki insanlara nazaran, şafağı beklemek 4. Shan'ın karısı için daha zordu. Zaman korkunç de

rocade yavaş akıyordu. Bao'er'in her nefesi sanki bir yıl sürüyordu. Parlak gün ışığı, lambanın ışığını emmiş, gündüz olmuştü. Zorlukla nefes alan Bao'er'in burun delikleri titriyordu. Bunu hiç de hayra yormayan 4. Shan'ın karısı hıçkırığa boğuldu. Elden ne gelirdi ki? Şaşkındı. Onu Doktor Ho'ya götürmek tek ümidiydi. Basit bir kadın olabilirdi, ama dediğini yaptı. Ayağa kalkıp, dolapta biriktirdiği bütün parayı - hepsi hepsi 13 küçük gümüş dolar ve 180 bakır bozukluktu - aldı. Cebine koyup, kapıyı kilitledi. Olabildiğinde hızlı Doktor Ho'nun evine götürdü Bao'er'i.

Erken olmasına rağmen, hali hazırda dört hasta vardı orada. Bao'er beşinci idi. Kayıt fişi için 40 gümüş cent ödedi. Doktor Ho, çocuğun nabzını ölçmek için parmaklarını uzattı. Doktorun uzun tırnaklarına içten içe hayret etmişti.

"Bao'er'im yaşayacak!" diye geçirdi içinden. Yine de endişelenmekten kendini alamayıp korkuyla sordu:

- Nesi var Bao'er'im doktor?
- Sindirim sisteminde bozukluk var.
- Tehlikeli mi?.. İyileşecek mi?..
- Başlangıç için şu reçeteyi al.
- Nefes alamıyor, burun delikleri seğiriyor.
- Ates elementi, metale üstün geliyor... (2)

Doktor Ho, cümlesini yarım bırakıp, gözlerini yumunca, 4. Shan'ın karısı bir şey söylemek istemedi. Doktorun tam karşısında oturan 30 yaşlarında bir adam reçeteyi hazırlamıştı zaten. Kağıdın köşesindeki karakterleri göstererek:

- Bunlar çocuk için koruyucu haplar. Bunları yalnızca Jia ailesine ait eczaneden alabilirsin, dedi.

Kağıdı alan 4. Shan'ın karısı düşünce düşünce dışarı çıktı. Basit bir kadın olabilirdi ama Doktor Ho'nun eviyle, eczanenin ve kendi evinin bir üçgen teşkil ettiğini biliyordu. Gitmeden önce ilacı alması daha kolayca olacaktı elbette. Koşturarak eczaneye gitti. Eczacı kalfası, uzun tırnaklarını göstere göste-

re, reçeteyi yavaşça okudu. Sonra yine yavaşça ilacı sardı. Kucağında Bao'er'le bekledi 4. Shan'ın karısı. Bao'er birden küçük elini uzatıp kendi perçemi çekti. Daha önce hiç böyle yapmamıştı. Annesi çok korktu.

Güneş hayli yükselmışti. Kucağındaki çocukla, ilaç paketi yürüdükçe ağırlaşıyordu. Çocuğun debelenişi yolu sanki de uzatıyordu. Yolun kenarındaki büyük evin eşliğinde, biraz dinlenmek için oturdu. Elbisesi neredeyse tenine yapışmıştı. Terlediğini anladı. Bao'er uyuyor görünüyordu. Kalkıp yürümeye başlayınca Bao'er'i ağırlaştırmış buldu. Hemen yanı başında bir ses:

- İzin ver de taşıyayım 4. Shan'ın karısı! Ses, sanki de mavi derili Awu'nundu.

Başını kaldırıp baktığında, o olduğundan emin oldu. Uykulu gözleriyle onu izliyordu. Bir iyilik meleşinin gelip kendisini kurtarmasını çok istemişti de, bunun Awu olmasını hiç mi hiç istememişti. Fakat Awu'da nazik bir hal vardı. Yardım etmek için üstleyip duruyordu. Birkaç kez reddettikten sonra razı oldu, Bao'er'i almak için kolunu, göğsüyle çocuk arasına sokunca, memelerinde bir sıcaklık hissetti. Kulaklarına kadar kızardı hemencecik.

Biraz arayla yürüdüler. Awu birkaç şey söylediyse de, 4. Shan'ın karısı çoğunu cevapsız bıraktı. Öyle çok fazla gitmemişlerdi ki, dün bir arkadaşıyla bu vakitlerde yemek yemek için sözleştiğini söyleyerek çocuğu geri verdi Bereket ki yaklaşmışlardı. 9. Wang teyze yolun kenarında oturmuş ona seslenmekteydi:

- Çocuk nasıl oldu 4. Shan'ın karısı... Doktora götürdün mü?

- Doktora gittik... Görmüş geçirmiş birisin sen 9. Wang teyze, bir de sen bakıp fikrini söyler misin?

- Himm...

- Hi?

- Himm...

Bao'er'i muayene eden 9. Wang teyze önce ba-

sını iki sefer aşağı yukarı, sonra iki sefer yana salladı.

Bao'er ilacını alalı vakit öğleni geçmişti. Dikkatle ağlunu izliyordu 4. Shan'ın karısı. Oldukça sakin görünüyordu Bao'er. Öğlenden sonra, ansızın gözlerini açıp "anne" diye seslendi. Ardından gözlerini tekrar yumdu. Uyuyor gibiydi. Uyuyalı çok olmamıştı ki, alnında ve burun kanatlarında boncuk boncuk terler oluştu. Dokunduğunda zamk gibi ellerine yapışmıştı. Panik içine ağlunun göğsünü dinledi kadın. Birden gözyaşları boşaldı.

Sakinleştiğinde, çocuğun nefes alışverişi tamamen durmuştu. Ağlamayı bırakıp, feryat etmeye başladı. İnsanlar toplandı çok geçmeden. İçerde 9. Wang teyze ve mavi derili Awu; dışardaysa Huzur Tavernası'nın sahibi, kırmızı burunlu Gong. 9. Wang teyze kağıt para yakılmasına karar verdi. Sonra iki tabureyle, beş parça elbiseyi rehin vererek, yardım edenlere yemek yapmak için 4. Shan'ın karısı adına 2 dolar borç aldı.

En önemli sorun tabuttu. 4. Shan'ın karısının hala bir çift gümüş küpesiyle, altın kaplama saç tokası duruyordu. Bunları da yarısını karşılamak üzere, diğer yarısı da veresiye olmak koşuluyla, kadının adına, Huzur Tavernası'nın sahibine tabur alması için verdi. Yardım etmek için elini kaldıran Awu'yu görmezlikten geldi 9. Wang teyze. Onun yapacağı tek iş, ertesi gün tabutu taşımaktı. "Yaşlı orospu!" dedi kendi kendine Awu ve dudaklarını pörsüp yerinde kaldı. Tabut için giden taverna sahibi, akşama gelerek tabutun özel olarak yapılacağını, ancak sabaha karşı hazır olabileceğini söyledi.

Taverna sahibi gelene kadar, diğerleri yemeklerini bitirmişlerdi. Luzhen tutucu bir kasaba olduğunda, herkes saatin ilk vuruşundan önce uyumak için evlerine gitti. Yalnızca Huzur Tavernası'nın barına yaslanarak içkisini içen Awu ile, şarkı söylemekte olan Gong uyanık kaldı. Bu sırada Bao'er yatağa yatırılmış, 4 Shan'ın karısı da yatağın kenarına ilişmiş ağlamaktaydı. Dokuma tezgahı yerde öylece

duruyordu. Hayli zaman sonra ağlamaktan gözlerinde yaş kalmayan 4. Shan'ın karısı, gözlerini fotaşı gibi açarak inanmaz gözlerle etrafına bakındı. Olanlar inanılmaz şeylerdi! "Bu yalnızca bir rüya evet yalnızca bir rüya. Yarın sabah yatağımda uyanıyor olacağım. Bao'er de yanımda mışıl mışıl uyuyor olacak. Sonra 'anne' diye seslenerek uyanacak ve tıpkı genç bir kaplan gibi oynamak için yataktan fırlayacak" diye düşündü.

Huzur Tavernası'nın ışıkları sönmüş, Yaşlı Gong şarkı söylemeyi bırakalı çok olmuştu. Olan biten hala inanamayan 4. Shan'ın karısı, gözlerini bir yere dikmiş oturmaktaydı. Bir horoz öttü. Gün ağarmaya başlamıştı. Şafağın ilk ışıkları pencerenin aralıklarından sızıyordu.

Güneş çatıda parlarken, şafağın gümüşü ışıkları da bakır rengini almıştı. Birisi kapıya vurana dek 4. Shan'ın karısı öylece oturdu. Birden sıçradı ve kapıyı açmaya koştu. Sırtında bir şeyle, yabancı birisiydi kapıya vuran. Arkasında ise 9. Wang teyzeydi.

Oh, Tabutu getirmiştil!

Kadının sürekli ağlaması yüzünden taburu öğlene dek kapamak mümkün olmadı. Neyse ki beklemekten yorulan 9. Wang teyze, afkeyle atılıp oradan kenara çekince, aceleyle tabutu kapattılar.

Bao'er için elinden geleni yapmıştı 4. Shan'ın karısı. Önceki gün kağıt para yakmış; bu sabah da, Büyük Merhametin Sihri kitabının (3) 49 cildini yakmıştı. Tabuta koymadan önce de en yeni elbiselerini giydirmişti. Yanı başına en sevdiği oyuncaklarını küçük toprak heykelciği, iki küçük tahta kaseyi, ikcam şişeyi koymuştu. Gerçi 9. Wang teyze parmaklarıyla her şeyi bir bir saymıştı, ama öyle olsa bile bir şeyin unutulmasını istemiyordu.

Mavi derili Awu ortalıkta görünmediğinden, tavernanın sahibi tabutu taşımak ve mezar kazmak için iki işçi tuttu. İşçilerin her birine bu iş için 210 büyük bakır para ödedi 4. Shan'ın karısı. 9. Wang

teyze parmağını oynatmış veya ağzını açmamış da hi olsa, yardımda bulunan herkesin davet edildiği bir yemek hazırlarken ona yardım etti. Çok geçmedi, güneş akşamın işaretlerini verdi. Bütün misafirler, istemeye istemeye gitme arzularını belli edip, evlerine yollandı.

Başının döndüğünü hisseden 4. Shan'ın karısı biraz dinlenince kendine geldi. Başta her şey ona yabancı geldi. Daha önceleri hiç başına gelmemiş ve geleceğini de hiç düşünmediği şey olmuştu işte. Düşündükçe şaşkınlığı artıyordu. Onu şaşırtan bir diğer tuhaf şey de odanın artan sessizliği idi.

Kalkıp lambayı yakınca, oda daha bir sessizleşti. El yordamıyla gidip kapıyı kapadı. Sonra gelip yatağa oturdu. Dakuma tezgahı yerde öylece duruyordu. Kendini toparlayıp etrafına bakındı. Otursun mu kalksın mı bilemedi. Oda hem çok sessiz, hem de çok büyüktü. İçindeki şeyler çok anlamsız geliyordu. Koca oda, onu sarıp sarmalamakta, çevresindeki boşluk nefes almasını neredeyse imkansız hale koymaktaydı.

Bao'er'in gerçekten öldüğünü anlamıştı. Odayı görmek istemediğinden lambayı söndürdü. Ağlamak, düşünmek için yatağına uzandı. Bao'er'in pamuk eğirirken yanında oturduğu ve anasonlu bezelye yiyişi aklına geldi. Çocuk kara gözleriyle onu dikkatle izlemiş, "anne, ben de büyünce babam gibi Hun dun (4) satacağım. Çok para kazanacağım ve hepsini sana vereceğim" demişti birden bire.

Eğirmekte olduğu pamuğun her santimi, ona öyle zamanlarda çok değerli ve canlı gibi görünürdü. Ya şimdi? 4. Shan'ın karısı şimdiyi hiç mi hiç aklına getirmemişti. Dedikim gibi, o basit bir kadındı, nasıl bir yol bulsundu ki? Bütün bildiği odanın çok sessiz, çok büyük, çok bas olduğuydu.

4. Shan'ın karısı basit bir kadındı ama ölülerin bir daha dirilmeyeceğini, Bao'er'ini bir daha asla göremeyeceğini biliyordu. Derin bir nefes çekti:

- Bao'er, hala burada olmalısın. Lütfen izin ver,

seni rüyamda göreyim, dedi.

Hemen uykuya dalıp, Bao'er'i görebilme umuduyla gözlerini yumdu. Sessizliğin, genişliğin ve boşluğun ortasında kendi nefesini net olarak duyuyordu.

Nihayet uykuya daldı 4. Shan'ın karısı. Odada çıt yoktu. Kırmızı burun Gong'un şarkısı biteli çok olmuştu. Sendeleyerek çıktı tavernadan.

- Sana acıyorum, sevgilim, hep yalnız...

Bağırarak söylüyordu. Yaşlı Gong'un amzuna yapıştı Mavi-derili Awu. Sarhoşça kahkahalar savurup, sallana sallana uzaklaştılar.

Bütün müşteriler gitmiş, Huzur Tavernası kapanmıştı. 4. Shan'ın karısı da uyumuştur. Tam bir sessizliğe gömülmüştü Luzhen. Yalnızca gece, güne devrilme arzusuyla sükunet içinde yolculuğuna devam ediyor, karanlığın içinden birkaç köpek havlıyordu.

Haziran 1920- lu SUN

Çeviren: Düzgün GÜRŞAN

* "Silahlara Çağrı" (Lu Sun, Pencere Yayınları, 1998) dan alınmıştır.

Dipnotlar:

(1) Eski Çin toplumunda kalabalık ailelerde çocuklar doğum sıralarına göre sıralanır, doğum sırası adlarının önüne eklenirdi.

(2)Eski Çin inanışına göre insan 5 elementten oluşur: Ateş, edun, toprak, metal ve su. Kalbin, akciğerlerin, karaciğerin, böbrek ve dalağın bu 5 elemente tekabül ettiğine inanılırdı. Ateş metalden üstündür. Doktor Ho burada kalpteki sorunun akciğerleri etkilediğini ima etmektedir.

(3)Ölen ruhların cennete gitmesine yardımcı olan Budist ilahiler.

(4)İçine et doldurularak çorba içinde pişirilen bir tür içli köfte

GEÇEN AYDAN KALANLAR...

- 3 Kasım seçimleri yapıldı. Sandıktan çıkan (çıkamayan) en şaşırtıcı sonuç, kayıtlı seçmenlerden 10 milyonu aşkınının sandığa gitmemesiydi. Seçimde halkı kandırma görevi, aylardır tüm çıkar çevreleri ve egemen sınıflarca desteklenen AKP ve CHP'ye verildi.

-DHKP-C dava tutsaklarından Serdar Karabulut'un 8 Kasım'da Ankara Numune Hastanesi'nde, İmdat Bulut'un ise 19 Kasım'da Bayrampaşa Devlet Hastane-

si'nde yaşamlarını yitirmesiyle Ölüm Orucu Direnişi'nde ölümsüzleşenlerin sayısı doksan dokuza yükseldi.

- Peru hapishanelerinde, insanlık dışı koşullar altında yaşayan üç bin devrimci tutsak cezaevi koşullarını protesto etmek için açlık grevi başlattı.

İtalya'da da cezaevleri sistemini protesto için eylem yapıldı. Eylem, Floransa kentinin Solliciano Hapishanesi'nin önünde gerçekleştirildi.

- İran'da reformcu gazeteci-yazar Haşim Agacari'nin peygamberlere hakaret ettiği gerekçesiyle idama mah-

kum edilmesini protesto eden öğrenciler, siyasi tutukluların serbes bırakılmasını istedi ve "Despotizme Ölüm!" sloganı attı.

-Zorlayıcı ekonomik reformlar, Sofya'da yoksul kesimleri sakağa döktü. Yedi bin işçi hükümeti protesto etti. Bulgaristan'da 1,5 yıldır iktidarda olan eski Kral Simeon Sakskoburgotski başkanlığındaki koalisyon hükümeti fire verdi. Başbakan yardımcısı ve Bölgesel Geliştirme Bakanı Kostantin Paskalov istifa etti.

İnsan Halkları Derneği (İHD) üyesi bir grup, Sultanahmet'te, ABD'nin alası Irak operasyonunu protesto etti.

Emperyalizmin dünya halkları üzerindeki yıkımına karşı, ülkemizde olduğu gibi, dünyanın birçok yerinde tepkiler yükseliyor.

-Fransa'da "Başka bir dünya için başka bir Avrupa mümkündür" sloganıyla Avrupa Sosyal Forumu çatısı altında kitlesel eylemler gerçekleştirildi.

-Yine Fransa'da kendilerine "iteatsizler" adını veren bir grup, fabrika işgal etti. Fabrikadaki iş makinelerini kırmızıya boyayan eylemciler, İsrail'in Filistin'deki evleri bu makinelerle yıktığını ve kırmızı boyanın Filistin halkının kanını simgelediğini belirttiler.

-Emperyalist saldırganlığa karşı bir ses de "Irak'a Saldırmayın!" sloganıyla Güney Kore sokaklarında yankılandı.

Ülkemiz üniversitelerinde öğrenciler, 6 Kasım'da YÖK'e ve emperyalist saldırganlığa karşı alanlardaydılar.

Yeni hükümetin Avrupa Birliği, demokratikleşme nutukları, gözaltılarla ve Ankara'da Veli Kaya adlı öğrencinin çelik kuvvet tara-

nın geri alınması için; TBMM Başkanlığı'na sunulacak dilekçelerle birlikte Ankara'ya çıkarma yapan öğrenciler özgürlük ve demokrasinin kağıt üzerinde kaldığına dikkat çekerek, dilekçelerini Meclis Başkanlığı'na vermekten vazgeçtiler. Uzaklaştırma ve atılma cezalarını dilekçelerini ateşe vererek protesto ettiler.

-Uşak'ın bir köyünde çay ocağında çalışan Mehmet Bal, Mersin'deki birliğine giderek askerlik yapamayacağını söyleyince hukuk dışı uygulamalara maruz kaldı.

-Devletin keyfi davranışları, şiddeti, bu sefer de Diyarbakır'ın Özbek Köyü'nde kendisini gösterdi.

Ağaçların kesimine karşı çıkan Ali İhsan Polat, korucuların oraklı saldırısına uğradı.

-İHD İstanbul Şubesi eski başkanı Av. Eren Keskin'in avukatlık yapma hakkı bir yıl süreyle İstanbul Barosu yönetimce elinden alındı. Yeni Baro yönetimi karara gerekçe olarak; Keskin'in 1991 yılında Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan "Dünyanın Kürt halkına borcu var" başlıklı yazı nedeniyle yargılanıp ceza almasını gösterdi.

fin -
dan bir depoya
götürü-

lerek vah-
şice dövülmesiyle prati-
ğe yansıdı(!)

-Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer, giderayak üniversite harç(a)çlarına yüzde 35 zam yapan 57. Hükümet'i mahkemeye verdi ve öğrencilerin mağduriyetini dile getirdi.

-Eskişehir ve Osman Gazi Üniversitesi'nde verilen okuldan uzaklaştırma ve atılma cezaları-

DEVRİMCİ-DEMOKRAT EDEBİYATÇI: LU SUN

"Bir kişinin önerileri kabul görüyorsa, bu onu cesaretlendirmeli; yok, muhalefetle karşılaşıyorsa bu onu mücadele etmeye zorlamalıdır"-Lu Sun

Mao Zedung'un çoğu yazısında, özellikle sanat, edebiyat ve yazı yazma becerisi üzerine olan yazılarında ("Yenarı Sanat ve Edebiyat Forumunda Konuşmalar", "Basmakalıp Parti Yazılarına Karşı Çıkalım" gibi) sık sık referans gösterdiği ve alıntılar yaptığı bir yazar Lu Sun. Bu bakımdan Özgür Düşün okurlarının Lu Sun'a yabancı olmadıkları düşüncesindeyiz. Ancak yaşam öyküsü ve sanatından örnekler pek bilinmiyor ülkemizde. Bunu göz önüne alarak; Mao Zedung'un hararetle bir okuru olduğu; onun, sanat ve edebiyat alanındaki üstün kavrayışına erişmesinde etkin olan Lu Sun'a sayfalarımızda yer ayırdık.

Asıl adı Zhou Zhangshang olan Lu Sun, 1881'de, Sha-

oxing'de dünyaya geldi. Maddi durumu iyi olan geniş ve köklü Zhou ailesinin ilk çocuğudur. 6 yaşında okula başladı. Pekin'de üst düzey bir bürokrat olan büyükbabasının, bir rüşvet olayına karışması, Zhou ailesine zor günler yaşattı. Feodal Çin'de suç işleyen kişinin tüm ailesi suçtan sorumlu tutulurdu. Ağır bir suç için cezalandırma tüm ailenin idamına kadar gidebilirdi. Zhou ailesi, büyükbabanın durumu nedeniyle

saygınlığını yitirdi; onu hapisten kurtarmak için harcanan paralar ailenin maddi durumunu sarstı. Lu Sun bu dönemde okuldan alınıp köye akrabalarının yanına gönderildi. 6 ay sonra dönüp okula devam etti. Ailenin içinde bulunduğu durumdan etkilenen babası hastalandı ve eski yöntemlerle yapılan tedavi sonucu öldü. Lu Sun okulu bıraktı, zaten geleneksel-Konfüçyüsçü eğitimin yarasız olduğunu düşünüyordu. Ailesinin karşı çık-

masına karşın, 1898'de Nanking'de, Jiangnan Deniz Akademisine girdi. Bu hayatında önemli bir çıkış oldu, o dönemin geleneği Konfüçyüs klasiklerini çalışmak ve resmi sınavlara girerek memur olmak. 1898 yılı Çin'de anayasal reform hareketinin yükseldiği bir yıl almıştı. Reform hareketlerinden etkilendi.

Deniz akademisinden hoşnut olmayan Lu Sun, Demiryolu ve Maden Okuluna geçti. Orada modern bilimin bazı temel yapıtlarını inceleme olanağı buldu. Özellikle Huxley (yapıtı "Evrim ve Etik") ve Darwin'den etkilendi. 1902'de okuldan mezun oldu. Ancak ne yapmak istediği konusunda kararsız kaldı. O dönemde Pekin işgal edilmişti, ülke tam sömürge durumuna düşme tehlikesi altındaydı. Bu koşullarda yurtdışında öğrenim görmenin, ülkenin kurtuluşu ve reform hareketi açısından yararlı olacağını düşün-

erek Askeri Akademinin Japonya'ya göndereceği öğrencilere katıldı. Çeşitli okullarda derslere girdi. Babası gibi eski yöntemlerle tedavi nedeniyle yaşamını yitiren hastaları düşünerek, modern tedavi yöntemlerini ülkesine taşımak amacıyla tıp öğrenimi gördü. Çin-Japonya savaşının bazı görüntülerini slaytlardan izledi. Japon askerlerinin arasında elleri bağlanmış tutsak Çinliler gördü, "hepsi de sağlıklıydı." Bu ona geri ve zayıf bir ülkenin insanlarının, ne kadar güçlü ve sağlıklı olursa olsunlar tutsak olmaktan kurtulamayacaklarını düşündürdü. "Pek çoğunun hastalıklardan ölüp gitmesi pek de üzülmeyecek bir olay değildi. Asıl önemli olan ruhlarını değiştirmekti."

Yıllarca süren arayışlarının ve kararsızlıklarının sonunda Çin'deki reform hareketine en büyük katkıyı edebiyat alanından yapabileceği sonucuna varıp, edebiyat öğ-

renimi gördü. Japonya'da edebiyat araştırmalarıyla geçirdiği yıllarda burjuva demokratik devrimci çevrelerle ilişki kurdu. Sun Yat Sen taraftarı oldu. O dönemde edebiyat bir mücadele aracı olarak ilgi görmediğinden, "Yeni Hayat" adında bir dergi çıkarma düşüncesi fazla kabul görmedi ve başarısızlıkla sonuçlandı. Bu onu yıkıcı bir yalnızlık düşüncesine itti.

1909'da Çin'e döndü. Günlerini, sonradan "yararsız bir uğraş" olarak değerlendireceği, eski yazmaları kopyalamakla, yalnızlık içinde geçiriyordu. Ming hanedanını devirerek yüzlerce yıllık feodal yönetime son veren 1911 Devrimi sırasında memleketi Sha-oxing'deydi. Devrimi coşkuyla karşıladı. Yeni yönetimin verdiği okul yöneticiliği görevini kabul etti ancak toprak sahiplerinin baskısı nedeniyle, görevinden ayrıldı. Pekin'de Eğitim Bakanlığı'nda çalışmaya başladı. Çeviriler ve eski

el yazmalarıyla uğraştı. İlk öykülerini "Yeni Gençlik" dergisinde yayınladı. Komünistlerin çıkardığı dergi 4 Mayıs 1919 devrimci hareketinde etkin rol oynadı.

1919 hareketinin yenilmesi üzerine devrimci harekete katıldı, Yeni Gençlik dergisinde çalışmaya başladı. Marksistlerle yakın ilişki içindeydi. Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) 1921'de kurulmasıyla, kendisi komünist olmamasına karşın, partinin izlediği politikaları savunmaya ve partiden destek almaya başladı. Yeni Gençlik'te yayınlanan öykülerini derleyerek "Silahlara Çağrı" adında bir kitap yayınladı.

Yeni bir toplum için yeni bir kültür yaratmanın gerekliliğinin bilinciyle sanatı toplumu değiştirmede bir araç olarak kavradı. Özellikle köylülüğü baskı altında tutan feodaliteyi, gerçekçi bir biçimde işledi. Aydınlar arasındaki sanat tartışmalarında devrimci bir tutum aldı. Yalnız bir öykücü değil aynı zamanda bir edebiyat kuramcısı ve tarihçisiydi. Çin kültür mirasının derinliğini ve zenginliğini ortaya koyan incelemesi "Çin Hikaye ve Romancılığının Kısa Bir Tarihi"ni 1924'te yayınladı. Pekin'de Sun Yat Sen'in ölümüyle (Mart 1925) gerginleşen ortamda zaman zaman illegal yaşamak durumunda kaldı. Mart 1926'da gerçekleşen karşı devrimci Çan Kay Şek darbesinden sonra Pekin'den ayrıldı.

1927'de ÇKP ile Guomindang arasındaki 1. Birleşik Cephe bozuldu. Aynı yıl ÇKP'nin düzenlediği Guangzhou 2. Ayaklanması Lu Sun'u etkiledi. Mücadeleye destek olmak için Guangzhou'ya geldi. Gelişi özellikle gençlikte heyecan uyandırdı. Bu dönemde Marksist eserleri incelemeye başladı ve Marksist oldu, bazı temel eserleri Japonca'dan Çince'ye çevirdi. 1927'de Şanghai'ya geldi ve evlendi. 1930'da Şanghai'da Sol Kanat Yazarlar Birliği kuruldu, Lu Sun kurucu üyelerdendi. Çalışmaları nedeniyle hakkında soruşturmalar açıldı, sık sık yer değiştirmek zorunda kaldı. Komünist Partisi'nin politikaları doğrultusunda mücadelesini sürdürdü, zor yaşam koşulları ve sigara tiryakiliği nedeniyle vereme yakalandı. Yurt dışında tedavi olması önerilerini geri çevirdi. Ekim 1939'da Şanghai'da yaşamını yitirdi.

"Yalnızlık içinde mücadele eden savaşçıları yüreklendirmek için" yazdığını söyleyen Lu Sun "öykülerimin bir sanat eseri olmaktan çok uzak olduğu yeterince açıktır. Bundan ötürü, onların hala öykü olarak kabul edilip

yayınlamasından dolayı kendim hiç değilse şanslı saymalıyım." der. Bu Lu Sun için hayal alacak gönüllü bir düşünce. Sanatın sal niteliğini değerlendirmeyi yayınladığımız öyküyü okuyucular analiz edecek okuyucular bırakıyoruz. Ancak şunu ifade etmek gerekir ki, Lu Sun'un önem sanatının biçimi noktasında değil sanatın pek ilgi görmediği bir ortamda edebiyatın devrimci bir araç olduğunu savunarak, yapıtlar vermesindedir. "Bir kişinin önerileri kabul görüyorsa, bu onu cesaretlendirmeli; yok muhalefetle karşılaşılırsa, bu onu mücadeleye zorlamalıdır." Lu Sun muhalefetle karşılaştığı bir ortamda mücadele etti ve kazandı. Yeni Demokrat kültürün temel taşlarından biri oldu.

KONSER

Grup

MUNZUR

Yer : BOSTANCI GÖSTERİ MERKEZİ

Tarih : 4 Ocak 2003-Cumartesi-Saat: 19.00

İrtibat : DERSİM KASETÇİLİK (0216) 306 50 52

BOSTANCI GÖSTERİ MERKEZİ (0216) 384 72 10

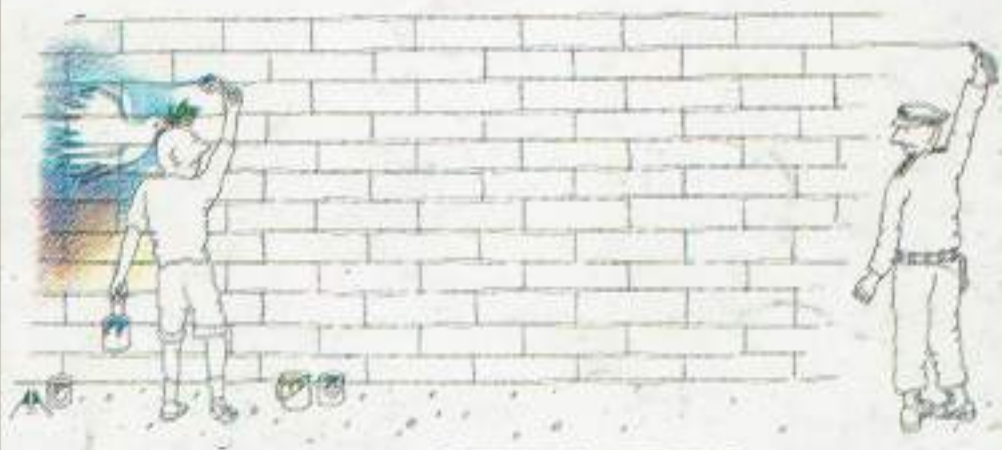
YÜZ ÇİÇEK AÇŞIN KÜLTÜR MERKEZİ (0212) 256 74 68

grupmunzur@hotmail.com

Organizasyon: DERSİM KASETÇİLİK

ÇİZ-DÜŞÜN

seyit saatçi aşkın ayrançoğlu?

ÖZGÜR DÜŞÜN

ÖZGÜR DÜŞÜN

404 136

404 136001500